

EVOLUCIÓ ANUAL DE LES AULES D'EXTENSIÓ UNIVERSITÀRIA PER A LA GENT GRAN

Josep Franquès Sans

Com ja diguérem en el seu moment en l'article referit a les Aules d'Extensió Universitària per a la Gent Gran, publicat a la Miscel·lània del Centre d'Estudis Constantinencs l'any 2013 (núm. 29), l'evolució anual de l'Aula de Constantí continua en alça any rere any, després d'un breu parèntesi que durà des del curs 2010-2011 fins al 2012-2013, en què es produí una davallada significativa en el nombre d'inscrits.

Possiblement no errem massa si, una vegada més, assenyallem que el motiu principal fou la preocupant crisi de l'economia, que afectà significativament bancs i caixes d'estalvis, els quals procediren a retirar les subvencions que oferien als alumnes que es matriculaven i que hi tenien domiciliada la pensió.

Tan sols la Caixa de Pensions i de Barcelona, per tots coneguda com "La Caixa", mantingué la mateixa voluntat de col·laboració, adoptant, però, noves fórmules i ampliant el ventall, oferint-ne no només als pensionistes sinó també a majors de seixanta anys posseïdors del Compte Estrella o del Compte Pensió Club Ara.

En aquest moment, les normes econòmiques oferides per dita entitat són les següents:

El preu del curs que la URV ha fixat des dels nostres inicis preveu un ingrés per alumne de 30 euros any o curs. "La Caixa" hi aporta directament el 75%, és a dir, 22,5 euros, i la resta —7,5 euros— els ha d'abonar la persona que s'inscriu en el moment de donar el seu consentiment.

Amb tot, possiblement existeixen d'altres connotacions que poden haver influït en el descens puntual d'alumnes inscrits, ja que els avatars físics o intel·lectuals de qualsevol persona d'aquestes edats —pensem que la mitjana d'edat se situa al voltant dels 75 anys— també hi tenen alguna cosa a veure.

Tampoc podem perdre de vista que, de cara a anys propers, caldrà considerar el paper que han de jugar les noves tecnologies, podent determinar esquemes adaptables a la nova situació creada, una situació que varia segon a segon.

Superats els inicis de la crisi més crítics, la recuperació ha millorat, normalitzant les cotes més altes com podem comprovar en la gràfica actualitzada dels últims anys.

Cal recordar, com també avançàvem en l'article abans esmentat, que el conjunt actual d'assistents, és a dir, la generació que va dels 70 als 90 anys, va ser una de les víctimes propícies en el món educatiu. La guerra i la postguerra varen determinar que dita qüestió quedés en fallida tècnica per una suma de greuges. Places de mestres vacants, molts aliens al catalanisme i, per tant, castellanitzats —recordem noms com Artola, Lucia, Misondes, Isidro, etc— i moltes altres connotacions mermaren conceptes adequats a les necessitats dels nens i nenes en l'àmbit educatiu i condició humana.

Molts anys perduts per unes generacions a les que, d'alguna manera, els ha perjudicat i molt, en trencar-se la cadena del progrés i quedar mutilats educativament. Encara ara es percep aquesta mancança, ja que a moltes llars es contemplen pares o avis amb estudis primaris, amb fills o nets amb estudis mitjans o universitaris. Una paradoxa important i impactant, comparativament.

A començament d'aquest curs vaig visitar l'Institut de Constantí, i vaig parlar amb la direcció per oferir-los la possibilitat de col·laboració amb alumnes que en el pròxim curs contemplessin la possibilitat d'accedir a estudis universitaris.

Els nostres conferenciants setmanals, majoritàriament, són professors de la URV i els temaris omplen un ventall variat, d'acord amb l'especialitat de cadascun d'ells.

Segons els seus estudis previstos, podien iniciar-se en el coneixement i informar-se de detalls desconeguts que els ajudin a definir-se de cara al seu futur.

Tota primera vegada no és altament fructífera, i per això repeteixo i reitero la nostra disposició a acceptar alumnes de l'Institut del seu últim curs de batxiller com a pas previ a la seva incursió universitària.

En la gràfica referent a les Aules de tot l'espai denominat Tarragona publicada també en aquell article de l'any 2013, la població de Falset destacava en el número 1 quant a ràtio per habitants, seguida de Santa Coloma de Queralt. A data d'avui, la mateixa gràfica actualitzada ens mostra que les dues poblacions es mantenen en els mateixos llocs de privilegi: la primera, amb un percentatge del 2,65%, seguida de la segona amb un 1,86%.

El poble de Constantí ha assolit l'1,22% situant-se en el tercer lloc, un lloc meritori als ulls de tothom, donat el canvi radical de població en triplicar la seva població dels anys 60.

Crec sincerament que les dues poblacions amb el percentatge més alt s'han beneficiat del seu entorn comarcal, dels pobles petits que estan en procés de despoblament. No han tingut un creixement sobtat, com nosaltres, sinó poc a poc, a mesura que les persones decideixen traslladar-se a viure a poblacions més grans i properes a ells.

Gràfica alumnes Aula de Constantí

Quant als alumnes de l'Aula de Constantí, actualment la mitjana s'ha fet la comparativa dels darrers tres anys, englobant-los cada dos anys, per tenir un detall més exacte que en l'anterior, en el que la mitjana era de cinc anys.

<i>Anterior (any 2013)</i>			<i>Actual (any 2016)</i>		
Homes	25	Proporció 48,08%	Homes	34	Proporció 44,74%
Dones	27	Proporció 51,92%	Dones	42	Proporció 55,26%
Total	52			76	
Mitjana d'edat homes	75,48		Mitjana d'edat homes	75,22	
Mitjana d'edat dones	75,22		Mitjana d'edat dones	71,80	

Poc a dir si fem comparacions, si no són les diferències tant en l'edat com en els percentatges per sexes. Les dones han disminuït la mitjana d'edat i han augmentat en nombre. Quant als homes, les variables són inferiors, tant en quantitat de nous inscrits com en edat, on els percentatges són quasi idèntics.

Gràfica conjunta Aules Gent Gran Tarragona. Any 2016

He fet esment anteriorment, en la gràfica local, del tres primers pobles que, per nombre d'habitants, ocupen un lloc de privilegi comparativament amb la resta.

Ocupar el tercer lloc de tot un ventall, podem deduir que és gratificant per tot el que representa. La nostra AULA ha sofert un increment superior al 40%, però no podem perdre de vista que amb anterioritat havia assolit cotes similars. Per tant, sols podem dir que hem recuperat els indicadors d'altres cursos en- rere.

Tots els pobles, petits i mitjans en general, mantenen les seves xifres amb normalitat, i els ajustos són proporcionals a la seva població. De totes maneres, és prou significatiu que les dues Aules G.G. de les poblacions de Tarragona i Reus mostrin una davallada força notòria, que paga la pena remarcar.

TARRAGONA

Any 2013: 217 inscrits Any 2016: 133 inscrits Diferència: 84 Pèrdua: 38,7%

REUS

Any 2013: 296 inscrits Any 2016: 170 inscrits Diferència: 126 Pèrdua: 42,6%

És molt significatiu que poblacions com El Vendrell i Cambrils superin o igualin Tarragona, quan tenen un cens de població quatre vegades més petit.

Tenint en compte que la comparació de les enquestes és de tres anys, podem concloure que Tarragona perd cada any un 12,6% d'alumnat. A Reus, el mateix diferencial és del 14,2%.

Fent una anàlisi global de totes les Aules de l'àmbit de Tarragona entre els anys 2013-2016, obtenim els resultats següents:

	<u>Any 2013</u>		<u>Any 2016</u>
Habitants	429.318	Habitants	419.890
Alumnes	1.173	Alumnes	1.015
Promig %	0,27	Promig %	0,24
Promig Aula	84	Promig Aula	78

D'aquesta comparativa han estat exclosos els pobles de l'Espluga de Francolí, de 3.818 habitants i 33 alumnes, i Riudoms, amb 6.633 habitants i 50 alumnes, ja que en l'estudi de 2013 encara no s'havien incorporat a les Aules.

És creïble que la crisi de Caixa Tarragona, amb l'annexió i absorció posterior, sigui una de les causes principals?

Tot és possible ja que ambdues poblacions gaudien de manera especial de les seves oficines i que el pacte entre caixes dificultava, o més ben dit, prohibia tota expansió. Tant a Reus com a Tarragona "La Caixa" sols hi tenia una oficina. A partir dels anys 70 tot va canviar i tant caixes com banca varen expandir-se per tot el territori sense cap limitació especial.

De tots són prou conegudes "les simpaties" envers Caixa Tarragona, fruit dels anys de tracte humanitzat amb els clients, ja que el personal administratiu o directiu eren propers a l'àmbit de la seva oficina.

Crec que al nostre poble també va tenir repercussió la seva negativa a seguir col·laborant, insistint en l'afecte que sobretot la gent gran els havia mantingut, en ser la primera en obrir les seves oficines, que van variar a mesura que creixia, al municipi.

La nostàlgia és un dels elements sentimentals que segueixen en la persona humana per accentuar les seves debilitats. El fet de tenir la primera llibreta en els anys seixanta o abans, tothom ho recorda amb molta simpatia.

Excursions

Any 2014	<i>Ulldecona</i>	Pintures rupestres Alcanar Platja
Any 2015	<i>Figueres</i>	Castell de Sant Ferran Museu Dalí
Any 2016	<i>Cardona</i>	Mines de sal Castell i Parador
Any 2017	<i>Delta d'Ebre</i>	Amposta – Barca fins el mar Dinar i passeig

Cloenda 17 juny 2015

Asseguts: Esquerra – Dreta

Dolors Golorons Domènech
M. Rosa Español Font
M. Teresa Ferré Solé
M. Teresa Gil Garriga
M. Rosa Serrahima Perelló
Filomena Sabaté Franquès
Anna M. Belmonte Pérez
M. Lluïsa Rovira Folch
Francisca Sande Perales
Pilar Brullas Ferran
Josep M. Martorell Cerdà
Pere Plana Martorell
Josep Aleu Batalla
Joaquima Aulès Alegret
Fèlix Martí Molné
Sebastià Guiu Garriga
Cristina Plaza

Drets: Esquerra – dreta

Pilar Molné Reig
M. Lluïsa Vall Franquès
M. Àngels Roig Barrufet
Sebastià Bergadà Pascual
M. Teresa Gil Coll
Antoni Cerdà Massó
Pedro Cabanillas Ambaades
Joan R. Torres Gabarra
Rafel Ravell Martí
Josep M. Sabaté Sans
Josep M. Solé Barrufet
Ramón Martí Ferran
Aurora Barrio Olalla
M. Isabel Miró Montoliu
Angelina Martí Ferran
Marta Sans Alasà
Josep M. Franquès Martí
Antoni Trillas Vallvé
Lluís Aleu Batalla
Magdalena Guinovart Gausachs
Salvador Bofarull Alegret
M. Lluïsa Sanahuja Roig
Josep Español Cerdà
M. Teresa Ferran Vallès
Josep Bergadà Español
Josep M. Sabaté Gil
Francesc Gibert Coll
Manolita Casares Arquellada

Obdúlia Bofarull Roig
Conxita Sabaté Fausto
Carme Plana Martorell
Maria Vecina Ferrando
Josep Gibert Escarré
José L. Martínez Morán
Josefa Moron – URV
Dolors Fortuny Golorons
Josep Roig Cerdà
Isabel Maydeu Dalmau
Rafel Bergadà Casares
Josep Franquès Sans
Óscar Sánchez Ibarra – Batlle
Montserrat Español Sanahuja
Meritxell Vives Martorell

Cloenda 14 juny 2016

Asseguts: Esquerra – Dreta

Pràxedes Roca Bofarull
M. Rosa Español Font
Aurora Barrio Olalla
Laura Ferran Maduell
Conxita Sabaté Fausto
Paquita Sande Perales
M. Carme Plana Martorell
Victòria Domingo Maduell
M. Teresa Ferran Vallès
M. Lluïsa Sanahuja Roig
Paquita Lleixà Rodríguez
Isabel Maydeu Dalmau
Joaquima Aulès Alegret
Fèlix Martí Molné
Maria Vecina Ferrando

Drets: Esquerra – dreta

Pilar Molné Reig
Josep M. Sabaté Sans
Sebastià Bergadà Pascual
Dolors Fortuny Golorons
Óscar Sánchez Ibarra
M. Àngels Roig Barrufet
M. Teresa Gil Garriga
M. Carme Domingo Belando
Dolors Golorons Domènech
Josep M. Solé Barrufet
M. Teresa Gil Coll
Marta Sans Alasà
Pilar Molné Roig
Pilar Brullas Ferran
Pilar Colino Reyes
Lluís Aleu Batalla
M. Lluïsa Rovira Folch
M. Dolors Pons Vallvé
M. Rosa Serrahima Perelló
Rafel Ravell Martí

M. Teresa Ferré Solé
Obdúlia Bofarull Roig
Anna M. Belmonte Pérez
Antoni Cerdà Massó
Lluïsa Sánchez Llamas
Josep Roig Cerdà
Josep Español Cerdà
Anselm Valls Dalmau
Josep M. Martorell Cerdà
Angel A. Puerto Mateo
Montserrat Español Sanahuja
A. Isabel Serra Mesdeu
Josep Franquès Sans
José M. Sánchez Jiménez
José M. Martínez Morán
Josep Gibert Escarré
Joan M. Español Molné

ALTRES FETS RELLEVANTS D'AQUESTS DARRERS ANYS

1. Notes a la conferència sobre "Història". Dr. Josep M. Sabaté i Bosch

En primer lloc hem de dir –i acceptar– que ha estat i és gratificant tenir entre nosaltres, Aules de la Gent Gran, professors amb experiència contrastada que sàpiguen connectar i delectar l'auditori de la gent, diguem-ne, de poble.

El Dr. Sabaté i Bosch ha dedicat tota la seva vida professional a la docència, amb moltes variables, però la més transcendent i duradora ha estat a la Universitat Rovira i Virgili com a historiador.

Més de quaranta anys l'adornen en aquesta especialitat del saber, compartida amb la iniciació de les Aules d'Extensió Universitària per a la Gent Gran com a impulsor i coordinador. Sens dubte ha catapultat més de vint pobles i ciutats que avui gaudeixen d'una estructura adient per millorar el nivell intel·lecte, molt escàs pels avatars de la nostra generació.

Tots els pobles de més de tres mil habitants haurien de tenir una Aula. És una recomanació que ell, coneixedor de les vivències viscudes, recomana perpetuar.

Els Ajuntaments o societats culturals han de tenir cura per possibilitar que la cultura sigui un element primordial per al futur de noves generacions i experimentar les bondats conceptuals que porten inherent la finalitat educativa. La màxima "*Ora et labora*", en el moment actual, podria aventurar a afirmar que és "Estima i cultura".

Continuant en la seva dissertació i recorregut històric, va puntualitzar que quasi tots els arxius coneguts pertanyen als estaments religiosos. Va remarcar que varen tenir cura de fer-ne moltes còpies per al bescanvi amb altres ordes religiosos. Hi havia copiadors aplicats que, sense saber llegir ni escriure, aplicaven a les còpies com si fossin un dibuix.

Seguint amb les seves explicacions, és capció el concepte de veritat absoluta per manca d'altres escrits i versions de diferent esquema virtual o comparatiu. La numerologia persistent apunta a versions no escrites de fets i actuacions que encara es manifesten en el temps actual.

La Història, segons ell, és repetitiva o almenys semblant, comparativament. Canvien les formes i no els fets. A la vida de les persones, són freqüents les simulacions per no entrar en el fons que determina tota qüestió interessada.

Els nous descobriments arqueològics i l'aplicació de les noves tecnologies permeten situar en temps quasi real les formes de vida de molts segles enrere i, així, acotar nous conceptes desconeguts i desmitificar versions tergiversades o interessades.

La creació i el desplegament de la URV en els nostres entorns ha propiciat un avenç notori en totes les investigacions de tot el ventall educatiu.

Als inicis, com a delegació de la Universitat de Barcelona, comptava amb un miler d'alumnes i en els últims anys el nombre d'estudiants arriba a uns dotze mil, persones que aspiren a conquerir una carrera de lliure elecció, per orientar el seu futur professional o, almenys, la seva aspiració.

La dita “l’alumne sempre serà superior al mestre” segueix vigent en tots els àmbits de la vida, sigui en l’educació com en qualsevol altra ocupació professional.

És gratificant la tasca d’educador, una mica opaca ja que els mèrits de la superació moltes vegades confonen els partícips, pels egos de les persones o familiars propers.

Fent una comparació amb la seva conferència, ve a tomb explicar com a exemple que a la “mili”, feta a Melilla al Reg. d’Infanteria núm. 52, el meu reemplaçament era d’uns mil soldats, de les cinquanta províncies de tot l’estat. Hi havia sis mestres oficials, o sigui, que l’estadística donava el sis per mil. Ens varen reclutar per fer un estudi d’analfabetisme i el resultat fou decebedor. Del total, cinc cents era el nombre detectat entre totals i parcials. Un treball més exhaustiu, segons les nostres deduccions, podia haver-ne incorporat uns altres dos cents.

Són xifres que poden escandalitzar, però reals per analitzar i superar traumes històrics.

El treball infantil es donava principalment a l’agricultura i als aprenentatges obligats per conquerir alguna professió de més rellevància. Fusters, forners, pintors, ferrers, etc. o sigui “menestrals”.

Les noies tampoc anaven fins tard a l’escola, ja que les famílies preferien fer-les anar a aprendre a cosir i altres coses pràctiques de la llar. En el món agrícola, ajudaven a les feines temporals del camp, principalment recollir les collites, segons les zones.

2. Memorial i comiat del Dr. Sabaté i Bosch com a coordinador

En primer lloc, hem de destacar i reiterar que en l’article del número 29 d’*Estudis de Constantí* ja vàrem manifestar l’atorgament al Dr. Sabaté per part de l’Ajuntament del títol de Fill Adoptiu de Constantí any 2012.

Hem de ressaltar també que, al llarg dels anys, la seva vinculació en el nostre entorn fou freqüent i variada. No sols en l’àmbit familiar i esportiu, sinó també en l’educatiu. Els estudis universitaris a Barcelona propiciarien una relació d’amistat amb el Dr. Ramon Cerdà.

Hem cregut convenient i de mèrit, novament, tenir en compte moltes de les seves virtuts com a coordinador de totes les Aules de la Gent Gran, i que en el seu comiat com a tal fes un memoràndum com a cloenda del càrrec i aportés en el seu escrit un recorregut puntual de les activitats i fets explicitades de manera amena, distesa i alegre en la seva lectura.

La nostra Aula de la Gent Gran per tant, agraïm la seva conformitat per poder-la publicar en el seu sentit literal, que dona a tothom, no sols a nosaltres, una eina de lectura quasi obligada i recordada.

Junt amb altres activitats de les Aules dutes a terme en els últims quatre anys, hem reconstruït un article per al record i la Història que, sens dubte, ampliarà el coneixement i propagarà certes o moltes virtuts del nostre poble.

“LA NOSTRA GENT GRAN DEL SEGLE XXI”

Jo no sóc una d'aquestes persones capaces de predir el futur, però, si més no com a professor d'Història, sempre aprenent, i coordinador de les Aules d'Extensió Universitària per a la Gent Gran de la Universitat Rovira i Virgili, el cert és que, en canvi, tinc una miqueta d'experiència en el coneixement del passat i en l'anàlisi dels fets històrics, a més que, per edat i per la meva situació laboral actual —de fet soc oficialment un jubilat molt content, encara que els papers posen allò de “classes passives”—, per edat, deia, puc afirmar que, almenys pel que fa als primers i darrers set anys del segle XXI, em puc considerar contemporani o coetani dels que ja som una part d'aquesta anomenada gent gran.

Els pobles, la gent i les entitats no són massa diferents. Tots tenim una data de naixement i una vida més o menys llarga i més o menys farcida de fets.

Dels que són aquí, no crec equivocar-me si us dic que el cel no l'hem vist mai de prop i també, ara per ara —si Déu vol, per molts anys!—, entre d'altres coses perquè tots estem vius i cuetejant. Amb tot, algunsensem que hi ha moments a la vida que ens sembla tocar el cel amb les mans: és com si n'esquincéssim un trocet.

Per tant, si no volem emprendre una volada lírica i si volem tocar de peus en terra, tot parlant d'alguna cosa coneguda, només ens queda la data de naixement i la vida, i aquí sí que ens retrobem altre cop amb les similituds entre la vida dels pobles, la de la gent i la de les entitats.

Qualsevol de nosaltres ha passat ja per les etapes —per alguns ja llunyanes— del naixement, la infantesa, la sempre difícil i complexa adolescència camí d'una assenyada maduresa, per a arribar a l'actual perspectiva d'una mescuda, jubilosa i llarga vellesa.

En fer una ullada enrere veiem com hem canviat nosaltres mateixos i els nostres pobles, només en els darrers cinquanta sis anys. Observem fotografies —no cal anar a buscar aquelles velles i esgrogueïdes de cartró o les en blanc i negre amb els cantonets fistonejats— i de ben segur que, quant als vostres pobles, malgrat conservar uns trets ben identificatius, veurem paisatges urbans ben diferents, i respecte a nosaltres mateixos i a la nostra família, ens trobarem també força diferents quant a pentinats —els que encara tenen cabells per a pentinar— moda de vestir, i, fins i tot per alguns, alçada i amplada.

Allò que no creix, és mort, i créixer és canviar, créixer és viure.

Malament rai si ens aturem, ancorant-nos en el passat, sobretot si el món que ens envolta segueix el seu camí endavant, més encara perquè potser un dels trets, dels pocs trets distintius entre els pobles, la gent i les entitats, allò que sí els fa diferents, és que, mentre tard o d'hora nosaltres marxarem —i que no es pensi ningú que el guardaran per llavor, doncs la llavor l'hem de sembrar en vida, deixant a més la terra ben llaurada i adobada pels que ens segueixen—, els pobles, els nostres estimats pobles, seguiran el seu camí dins de la Història, seguiran la seva vida, més o menys llarga, farcida de fets més o menys importants i transcendents.

També un poble o una ciutat poden estar més o menys endormiscats, ensopits en una llarga letargia d'indiferència o inacció, fins i tot poden estar endogalats, oprimits i sotmesos, però un poble o una ciutat no estan mai morts del tot i reviscolen de les seves cendres a l'igual que aquella au mitològica —Fènix— o si voleu, com la cua d'una sargantana.

Els pobles han de seguir el seu camí dins la Història.

D'aquí, doncs, que el primer que ens toca fer és deixar els pobles, mirar enrere i contrastar els fets —la vida— que ja hem viscut com a protagonistes o que hem conviscut amb d'altres protagonistes, avantpassats i encara més grans que nosaltres.

De seguida em pregunto i us pregunto què dirien els nostres pares o els nostres avis si poguessin veure el món avui, si ens poguessin veure tal com som, el que fem i el que pensem.

Però anem a pams i abans de parlar de nosaltres mateixos, parlem d'aquests avantpassats nostres tot anant bastant enrere.

Res millor per a això que fixar-nos amb un anacrònic dibuix d'una vella que publicava el "Diari de Tarragona" en una de les seves edicions extraordinàries dedicada a la vellesa i que ben bé donava sentit a aquell aforisme que la meva bona sogra, que va morir amb 98 anys, em repetia sovint: "*Para no llegar a viejo, que consejo me darás: si te mueres siendo joven a viejo no llegarás*".

Fa uns anys en un acte semblant a aquest —la cloenda d'un curs de les Aules d'Extensió Universitària per a la Gent Gran de la URV— vaig presentar també un dibuix que el gran pintor alemany Albert Durero va pintar l'any 1514 de la seva mare; ella tenia llavors 63 anys —més jove que molts de nosaltres, sigui dit de passada— i ell mateix havia arribat a la seva plenitud amb els 43.

En aquell dibuix hi podríem veure amb claredat de quina manera aquella senyora tan noble estava ja marcada pel pas dels anys, gairebé consumida, en una edat que avui ens sembla sols el principi d'un període joiós, asserenat i de descans després d'una vida activa. Però llavors la vida era molt més atzarosa que la nostra: 63 anys representaven, per a la majoria de la població europea, la fi de l'existència.

En l'anàlisi físic del dibuix, anatòmicament tan real, els metges hi han notat una pell del rostre llaurada pel pas del temps; la boca estafeta per la caiguda de les dents a causa de les bactèries provocadores de les càries i la paradontosi —encara no hi havia dentadures postisses—; i un altre signe de malaltia el troben en l'ull dret, boterut en excés, de manera que la seva mirada es decanta cap un costat, símptoma evident de que patia un glaucoma que la podia portar fins a la ceguesa.

Però aquell rostre no és sols objecte de consideració mèdica; l'anàlisi va més enllà dels símptomes purament físics: la impressió més profunda d'aquell semblant és la de la dignitat d'aquella dona extraordinària. El seu propi fill en donà testimoni dient que omplia el seu oci **amb dignitat**¹ perquè encara pas-

---

¹ Això d'**oci amb dignitat** ho trobem ja a Ciceró, *De oratoria* (I,1)

sava llargues hores del dia estudiant les seves pintures i llegint amb atenció, malgrat l'esforç que li suposava, els llibres que arribaven a les seves mans.

Nosaltres ja formem part de la societat de l'oci.

El mot **oci** té més d'un significat: segons el marquès de Santillana (1433) seria el deixar de treballar o de fer qualsevol activitat, mentre que Góngora² ho explicava dient que l'oci era la diversió o ocupació reposada, especialment en obres d'enginy i estudi, perquè aquestes obres es prenen regularment com a repòs d'altra feina. I si la dignitat és allò que convé a la naturalesa de les coses i a l'home, ens serà fàcil reconèixer amb Aristòtil³ que tots els homes —i les dones també, és clar!—, per naturalesa, desitgen ardentment saber, un desig que s'acompleix, amb la tranquil·litat de l'esperit, de forma més pura, quan el coneixement i la cultura ja no són eines per ocupar un lloc millor en la contesa professional.

Aquí és on, en favor de l'oci amb dignitat, un any més entren en escena aquestes aules d'extensió universitària per a la gent gran, perquè tots i totes vosaltres, esteu demostrant que no és ben bé certa una sentència atribuïda a La Rochefoucauld relativa a la vellesa considerant-la com un tirà que prohibeix, sota pena de vida, tots els plaers de la joventut, i no és gens menys cert que per a molta de la nostra gent gran la seva joventut no va estar precisament plena a vessar de plaers: avui ser vell no és ja una malaltia estranya de la que se'n té cura per fer-la durar —el veritable sentit de la vellesa no és l'**acumulació d'anys**, no és si **dura molt**, sinó si es **viu més: posar vida als anys per damunt d'afegir anys a la vida**—.

De ben segur que els nostres avis varen néixer al segle XIX, allà pel mil huit-cents i escaig, i, si hem de fer una miqueta d'història, permeteu-me que us digui que la Història, malgrat l'eterna qüestió de si serveix o no per quelcom, hauria de servir si més no per saber d'on venim, on som i tan de bo que també servís per saber on anirem a parar, encara que això últim, per allò de no ser endevinaire, no ho tenim massa clar, perquè, a mesura que vas coneixent la Història, te n'adones que l'home no escarmenta, no aprèn del passat i ensopega cada dos per tres en les mateixes pedres i la Història es repeteix massa sovint; per sort, però, l'home, després de cada ensopegada, s'aixeca i avança, potser no del tot o potser només en alguns aspectes va endavant, però al cap i a la fi avança.

Fem doncs aquesta miqueta d'història i pensem quants d'aquells avis i àvies, pares i mares nostres, de petits varen anar a escola més enllà dels 14 o 15 anys, amb algunes excepcions, i d'això encara els nens, perquè les nenes, sovint com en aquella cançoneta de la Mare de Déu que quan era petita que anava a costura a aprendre de lletra, a les nenes poca cosa més els hi donà l'escola, una escola que era tot un poema, un poema descrit al detall i a la menuda per Antonio Machado amb uns versos carregats de sentiment que ens parlen d'una escola de llapis i cartipàs, de pupitres amb un forat pel tinter, una

---

² GÓNGORA, Luis de: *Obras I*, 141

³ ARISTÒTIL: *Metafísica I*, 980^a

escola de tardes grises i fredes, sols escalfades escadusserament amb un bra-ser de carbonissa o una estufa de serradures i clofolla d'avellanes o d'ametlles, mentre la monotonia de la pluja regalimava aquells vidres emmarcats de les fi-nestres, la mateixa monotonia que feia repetir de memòria les taules de multi-plicar, la llista dels reis “godos” o la lliçó d'un catecisme de la doctrina cristiana, de vegades, però, veritable manual d'una assignatura que ni de bon tros por-tava un nom tan “políticament correcte” com el d'«Educació per a la Ciutadania»; aquella escola en la que la millor hora era la del pati, la del “recreo”, i no perquè el lleure fos res de l'altre món, sinó perquè amb una pilota de drap, una baldufa o unes boles n'hi havia prou i massa per a jugar i esbargir-se:

*“Només teníeu les boles i les ganes de jugar.
Feliç temps d'una infantesa que potser no tornarà.
El carrer era ben vostre, gairebé una llar.
Fèiem un clotet en terra, just abans de començar.
Les regles eren senzilles: “chiva, peu, tuti i guà”,
quatre passes, uns terminis i la satisfacció de guanyar;
afinàveu punteria, tots volien encertar!:
la destresa la donava pols ferm, ull i edat.*

.....
*Les nenes, en altra banda, dibuixàveu un avió
amb guix o amb una ratlla, separant les vuit caselles
—n'eren vuit o n'eren nou?—;
una pedreta ben plana
—un palet de riu millor—,
peu enlaire i saltar
un cop i altra vegada fins al final arribar.
Jocs d'infant en la memòria, hores de lleure molt sant.
Només tenien les boles i les ganes de jugar.”*

És ben cert que encara molts de nosaltres, gent gran nascuts al segle xx, també recordem aquesta escola, però les excepcions serien ja molt nombroses perquè d'aquella fosca i sinistra escola pública —que durà més del que vol-dríem—, o bé passàreu a les escoles de la Generalitat durant la Segona Re-pública, quan Francesc Macià, l'avi Macià, afirmava que els mestres eren els primers ciutadans de Catalunya, o bé vàreu rebre una instrucció privada en algun dels centres religiosos regulars —monges, “hermanas”, “freres”, “padres”, “hermanos”... —.

La gent gran del segle xxí ha anat a l'escola d'ençà la meitat del segle xx, i amb moltes més poques excepcions, progressivament, han deixat el llapis, bescanviat per la ploma estilogràfica, el bolígraf i l'ordinador portàtil; la majoria tenen el certificat d'estudis primaris, l'EGB o ensenyança general bàsica; uns han fet el batxillerat elemental, d'altres el batxillerat superior, el “PREU”, el bat-xillerat unificat polivalent, el COU, una carrera els que tenien “possibles” o a casa no necessitaven el sou del fill o filla —lucre expectant—...; n'hi ha que

s'han decantat pels estudis de comerç, la formació professional, algun peritatge, o fins i tot un curs per correspondència d'aquells del CCC.

Pel que fa a molts de tots vostès, i d'acord amb la situació que acabem de dibuixar, no hi ha dubte que pel que fa a l'ensenyament i aquesta jornada cultural n'és un exemple, vagi per endavant que tenen els drets haguts i per haver. És ben cert, però, que una afirmació d'aquesta mena cal argumentar-la amb els raonaments adients que palesin la seva evidència, sobretot si ens fixem en la seva edat: ara per ara, la mitjana d'edat d'aquesta població amb gana de cultura està al voltant dels 70 anys amb una forquilla que, per dalt, pot arribar als 90, i, per baix, gira fins els 50 i escaig. Aquestes dades ens porten a considerar que la majoria de la nostra gent gran va néixer, any més, any menys, pels voltants de 1936 i, per tant, lògicament, va viure els efectes de la cruenta guerra civil i les conseqüències de la no gens menys fatídica i llarga postguerra.

Del dret a un ensenyament digne i en igualtat d'oportunitats, no crec que, tenint present aquelles circumstàncies, ens hi haguem d'encaparrar massa, més encara si hi afegim la desigualtat de sexes, amb els entrebancs que la dona ha tingut —i té!— per assolir una equiparació similar a l'home.

És de justícia, doncs, restituir aquest dret que la majoria de la nostra gent gran va veure passar de llarg en el moment en què ho havia de gaudir.

Però si parem de justícia i de dret, bo seria parar esment en el que diuen les lleis al respecte, de manera que ens trobem amb un buit legal quant a la “Carta magna” de l'Estat espanyol —la vigent Constitució—, com en el propassat aprovat en referèndum que acaba de complir poc més d'uns anys de vida, Estatut d'Autonomia de Catalunya, i en les diferents lleis que regulen l'activitat cultural, on, per cert, la gent gran no té el seu lloc prou definit, com encara no està del tot definit determinat traspàs de competències econòmiques i la qüestió del finançament.

Quant a nosaltres, de l'esmentat “Estatut”, sorprenentment, només en el títol I —“Drets, deures i principis rectors”—, capítol V —“Principis rectors”—, article 40 —“Protecció de les persones i de les famílies”—, punt 6, es fa referència de manera general a la gent gran: “Els poders públics han de garantir la protecció de les persones grans perquè puguin portar una vida digna i independent i participar en la vida social i cultural. També han de procurar la plena integració de les persones grans en la societat per mitjà de polítiques públiques, basades en el principi de solidaritat intergeneracional”, i encara dins d'aquest mateix capítol, l'article 54, sota l'epígraf “Memòria històrica” es refereix també a la nostra gent gran tot parlant d'un determinat “victimisme” —Punt 2 “...les persones que han patit persecució a causa de llurs opcions personals, ideològiques o de consciència.”—, sense concretar el que jo anomenaria “victimisme cultural” o “deficiències educatives”.

La mateixa “memòria històrica” ens fa recordar que l'economia condiciona “opcions personals, ideològiques o de consciència” en uns moments en què, com diu l'aforisme llatí “primum vivere, post filosofare” —primer viure i després filosofar—, molts nens i moltes més nenes, els que avui són ja gent gran del segle XXI, varen haver de deixar llurs estudis per portar un sou a casa i ajudar

la família, perdent el tren de la seva formació acadèmica, no ja universitària, sinó àdhuc secundària, tenint en compte, a més, els escadussers mitjans materials i d'infraestructura que conformaven llavors la xarxa educativa de l'Estat en quasi tots els nivells d'ensenyament.

De res, o quasi de res, serveixen avui lemes com els que pregonen que “aprendre és la clau de la vida” o “aprendre al llarg de tota la vida” si des de les institucions competents no es posa fil a l'agulla per donar, amb el desenvolupament i aplicació d'aquells articles esmentats abans, un contingut legal perquè tothom que vulgui “aprendre” després d'un llarg i forçat parèntesi de més de quaranta o cinquanta anys d'inactivitat acadèmica pugui fer-ho amb justícia.

És de justícia —de justícia social, si es vol—, però no de beneficència, i ha arribat l'hora d'exigir aquesta justícia per tal de fomentar el dret que s'esvaï fa molt de temps.

Estan molt bé les aules d'extensió universitària per a la gent gran, però amb un dia no n'hi ha prou amb una conferència de tant en tant: no es tracta de demanar una almoïna, una caritat per l'amor de Déu, sinó d'exigir un dret manllevat i perdut per unes circumstàncies ben presents en aquesta “memòria històrica”.

I si la caritat és gracioble, la justícia sovint obliga a unes exigències que comporten tota una llarga lluita per aconseguir-la: d'aquí que, com quan es demana la llibertat, la igualtat i la fraternitat —potser encara no aconseguides del tot!—, la gent gran té el deure d'obligar les institucions competents a fer realitat i de manera efectiva aquells “principis rectors” de “protecció de les persones” tot palesant una “memòria històrica” que no es pot oblidar.

En aquesta lluita les persones grans no han d'estar soles, perquè els professors universitaris i la societat en ple també tenen quelcom a dir i a fer en aquest aspecte.

Pel professorat universitari la tasca duta a terme des de les AEUGG, en totes les universitats catalanes ja fa més de vint-i-cinc anys, ha estat una feina feta amb il·lusió, encara que també no del tot reconeguda per l'administració competent.

Al professorat de la Universitat —“alma mater” del saber universal i de la cultura— toca igualment el deure de portar el seu saber i la cultura a aquelles persones les quals, amb el seu treball, abnegació i renúncia, han fet possible el benestar educatiu que gaudim avui: llars d'infants, parvularis, escoles, instituts de secundària i universitats arreu del territori, posant a l'abast de quasi tothom ensenyaments de tota mena.

La societat actual té un deute pendent amb la nostra gent gran i un cop saldat aquest deure i aconseguides aquestes justes reivindicacions, la nostra gent gran i, d'altra part, el professorat universitari haurà de complir amb uns deures que també seran de justícia: d'una banda la gent gran haurà de respondre activament en la mesura de les seves possibilitats al repte d'aprendre al llarg de tota la vida i el professorat s'haurà d'adaptar a la didàctica en la línia de la nova “Gerontagogia”, però abans, com en aquell jovenívol maig francès del “68”, encara ens caldrà a tots demanar l'impossible.

I més a prop de nosaltres, les darreres fornades del que també serà la gent gran del segle XXI, els nascuts en el darrer quart del segle XX, els que abans d'anar a l'escola ja han conegut el parvulari amb classes que porten les sigles de l'edat —“P3”, “P4”, “P5”...—, tots absolutament tots, amb més o menys fortuna hauran passat per un ensenyament que ha durat des dels 6 fins als 12, més els quatre anys de l'«ESO» —ensenyament secundari obligatori—; alguns hauran seguit els tres anys de batxillerat, qui ha volgut ha anat a la Universitat, sobretot ara que hi ha beques per gairebé tothom, d'altres han fet una cosa que se'n diu “mòduls” i “crèdits de lliure elecció”, de manera que d'ensenyament, pel que fa a l'escola i de cara a la futura gent gran del segle XXI no ens podem, ni podran queixar-se —ja veuran els que ho puguin veure si quan ells hi arriben es queixaran o no—.

Nens i nenes, nois i noies, joves tots junts i amb igualtat de drets i deures, fins i tot encara diria que amb una presència superior de l'element femení en alguns estudis superiors que abans tenien vedada la presència de les dones a les aules: com a mostra, Rosalía de Castro, Emilia Pardo Bazán i Concepción Arenal hagueren de disfressar-se d'homes per poder seure en els pupitres de la Universitat, però Jimena María Francisca Emilia i Elisa Fernanda María del Carmen Fernández de la Vega, dues germanes bessones i ties-àvies de l'actual vice-presidenta del govern de l'Estat, María Teresa Fernández de la Vega, malgrat haver d'anar a classe escortades i suportar la discriminació de l'alumnat masculí, varen ser les primeres dones llicenciades a Galícia, començant la carrera de Medicina a Santiago de Compostela l'any 1914; ambdues van acabar la carrera l'any 1919, amb un expedient acadèmic d'excel·lent; Jimena va obtenir el premi extraordinari de la Universitat, tot i que Elisa també se'l mereixia, però com només se'n podia donar un...; i ambdues van fer el doctorat també amb la qualificació d'excel·lent.

Avui a les Facultats de Medicina —Ciències de la Salut—, hi ha més dones que homes, de manera que aviat ja quasi no hi haurà metges, sinó només metgesses.

Quant a les escoles públiques, els col·legis privats —concertats o no—, els instituts d'ensenyament secundari —els “IES”—, amb les branques de formació professional, i les universitats, a més dels parvularis ja esmentats, què us he de dir del canvi que han sofert l'heu vist com jo amb els propis ulls, allí han anat els vostres fills i els meus, i ara hi van els vostres nets. Tenim parvularis i escoles públiques, no ja en cada poble, sinó també a cada barri i a la vora de casa, amb una còmoda d'això que en diuen “ratio” —nombre d'alumnes per mestre que deu estar al voltant dels 25—, amb mestres especialitzats en llengües estrangeres —l'anglès s'aprèn ja al parvulari—, professorat de reforç pels més dropos, pels més rebecs o pels estrangers que acaben d'arribar; l'educació física i esportiva difereix molt d'aquella gimnàstica sueca d'abans amb aires de formació premilitar; la música forma part de l'educació i la flauta és “material escolar” imprescindible; la calculadora electrònica permet solucionar les més complicades operacions matemàtiques sense dominar les taules de multiplicar; i la informàtica fa de l'ordinador el millor dels diccionaris o l'enciclo-

pèdia del món globalitzat: ara no al saber l'ordre alfabètic i la geografia, sinó i només posar "buscar" en el "gugel" —"Google"— i prémer un botonet de l'ordinador.

I encara més: l'alumnat d'aquestes escoles d'avui, en acabar l'horari escolar, omplen la jornada lectiva amb classes de judo, de reforç en una altra i diferent llengua estrangera, de música, dibuix, pintura, ballet, natació...

En alguna Universitat, el "bridge" —joc de cartes— és una assignatura.

Retornem, però, als avantpassats i fem-ho a manera de "flash-back" cinematogràfic, des del moment del seu infantament, nou mesos després del que tots sabem, i sense comprovacions a base del "predictor", l'anàlisi d'orina, o la prova del gripau; la mare que els va parir, la mare que va parir els nostres avantpassats i que ens va parir a nosaltres, va parir a casa, amb llevadora i sense l'«epidural».

Els nascuts a partir de ben entrada la segona meitat del segle xx, gent gran de la primera meitat del segle xxi, ho han fet, no sols amb el procediment tradicional que, com deia, tots coneixem i que a aquestes alçades no cal explicar, sia perquè han estat fills de l'amor dels seus pares, sia perquè va fallar el mètode del doctor "Ogino", la píndola o el seny, després de la revetlla de Sant Joan o de la nit de Cap d'any, sia pel sistema de l'«aquí te pillo, aquí te mato», afavorit per aquella onada amb aires de llibertat que arribà procedent de les universitats californianes i que coneixem com a moviment "hippie", amb el "boom" turístic o amb les escorrialles de l'anomenat "maig francès del 68"— molts d'ells "fent Pasqua abans de Rams" i no vull parlar de la "píndola de l'endemà"—, sinó també amb procediments "extraordinaris" a base de fecundacions assistides, "in vitro", mares de lloguer, etc. —mai com ara hi havia hagut tants parts múltiples amb bessonades, trigèmins, quadrigèmins, quintigèmins... "de pot", que "naturalment" han estat alletats després igualment amb llet també "de pot" o en pols, perquè avui dia difícilment trobariem una dida.

Aquests que han encetat el segle xxi amb una edat a l'entorn dels 50 anys més o menys —d'uns 40 o uns 60 anys—, i sobretot els que els seguiran, cal suposar que seran o són en bona part la gent gran de la primera meitat del segle xxi.

De vegades posem la Guerra Civil (1936-1939) com a fita que marca un abans i un després, però pensem que segons l'estudiosa de la Demografia, doctora Cabré, ens assabenta, amb tota una munió de xifres i percentatges, que la població actual, si no hi ha cap entrebanc, camina vers una esperança de vida— i l'esperança és el darrer que es perd— al voltant dels cent anys i si l'aritmètica no em falla comptant a partir de de 1940 i afegint-hi 100 en anem al 2040. Les estadístiques ens parlen d'una població centenària —només a Catalunya d'unes 1.300 persones, de les quals el miler són dones i els tres cents homes. Però el problema d'avui ja no és el d'afegir anys a la vida, sinó el d'afegir vida als anys, i és aquí on intervé des d'aquella "epidural" que permet a la mare, gairebé parir sense dolor, i al fill, néixer i criar-se amb millors condicions, fins la respiració assistida dels que no saben que hi ha un "testament vital", o no el volen aplicar-se'l.

Aquesta gent gran de la primera meitat del segle XXI, progressivament, hauran tingut, en general, una higiene i una sanitat superior a la dels seus avantpassats, gràcies a uns elements que ara ens semblen d'allò més corrent.

Pel que fa a la higiene, el bany, la dutxa, el bidet, el lavabo, la rentadora, la maquineta amb fulles per afaitar o l'afaitadora elèctrica, l'ús del xampú, el dermo-sabó, fins i tot el paper higiènic "tissú" de doble fulla, que ha vingut a substituir l'«Elefante» o els fulls de diaris trossejats i penjats en un clau, a la manera com els "wàters" amb aigua corrent han substituït les "comunes", a l'espera no massa llunyana d'uns nous nous sanitaris mena de barreja entre "wàter" i bidet, amb assecadora i expeditor de perfum inclosos.

Quant a la sanitat, és evident que ja ningú es cura "d'espallat", ningú no es fa "trencar les angines", no utilitza "pegats" de pa torrat amb vinagre per descarregar-se el pit, havent-hi "Vips-va-porú" que "se frota y basta", no fa servir aigua "timolada" —de farigola— enlloc d'un col·liri, ni va a cercar un "pastor" quan té un os fora de lloc o s'ha trencat un braç —a despit d'alguns cicles recurrents que busquen en els "sanadors" o "curaderos" el remei a les seves nafres o la globalització que ens ha portat l'acupuntura des de les terres d'Orient—.

En la millora progressiva de la sanitat la Farmàcia i la Medicina hi han jugat, hi juguen i jugaran un paper decisiu: noms com els de Marie Curie i Alexander Fleming amb les respectives descobertes del radi i de la penicil·lina, han representat en el seu moment un avenç sanitari força important, al que cal sumar els raigs "X", les vacunes i les campanyes de vacunació i moltes altres innovacions que no especificarem —TAC, ressonància magnètica, ultrasons, gamma grafia òssia, etc.—, però que permeteren, amb una alimentació correcta, equilibrada i saludable —la dieta mediterrània de tota la vida— eradicar lacres com les malalties venèries, el tifus, la tuberculosi... fins que de bell nou apareixen els quatre genets de l'«Apocalipsis» més o menys disfressats amb unes altres noves i modernes vestimentes: la fam de les persones anorèxiques o bulímiques i, el que és sovint pitjor, com a contrast, l'obesitat; la guerra, a cops disfressada de terrorisme, arreu en un món globalitzat; la pesta amb epidèmies de càncer, cardiopaties, accidents de circulació —les tres "Ces"—, drogoaddicció, la sida, l'estrès...; i a la fi, la dalla inexorable de la mort. Cal esperar, i ja s'hi està treballant de valent, que de la mateixa manera com s'eradicaren aquelles malalties, les noves pestes del segle XXI tinguin també les seves penicil·lines i les seves vacunes, tot i que, de moment, l'únic pal·liatiu sembli ser les teràpies preventives, per exemple, amb els controls del PSA per vigilar la pròstata dels homes, o les periòdiques mamografies i d'altres revisions ginecològiques en les dones, a banda, per uns i per les altres, el deixar de fumar, el beure alcohol amb moderació, fer exercici i estalviar els maldecaps, coses sovint difícils de portar a la pràctica.

És evident que, com deia aquell personatge "sarsuelero", avui les ciències avancen de manera bestial —"Hoy las ciencias adelantan, que es una barbaridad"—: qui ens podia dir a nosaltres mateixos que tindriem el cinema, els esports i espectacles de tota mena al menjador de casa?, qui gosaria dir-nos que

gairebé no caldrien els diners per a comprar? i no pas com abans, quan s'anava a la botigueta de la cantonada a comprar tres unces del que sigui, o mitja lliura d'això o un petricó d'allò— difícilment podreu comprar tres unces o mitja lliura de res, perquè tot ja va a quilos—, i a l'hora de pagar es deia “apuntem-ho” en una llista cada cop més llarga de la llibreta que tenien totes les botigues, perquè, de fet, a meitat de mes alguns ja no en veien de diners, sinó perquè hi ha qui passa temps sense veure ni un cèntim, quan la pensió ve pel banc o la caixa d'estalvis, entitats que s'encarreguen també de pagar els nostres rebuts de l'aigua, l'electricitat, el gas, les assegurances, etc. —ep! cobrant la corresponent comissió, és clar!— i que a més ens ofereixen un tros de plàstic amb el que podem pagar no ja el compte de la botigueta de la cantonada, perquè aquesta s'ha vist engolida per un supermercat del barri o un hipermercat dels defores, sinó qualsevol compte per inversemblant que sigui, tenint en compte que encara se'ns permet allò del “apuntem-ho” en un compte que ens deixa amb un pam de nas, també de llarg que és el compte —esteu al compte?—; i què em dieu de l'ordinador, la telefonia mòbil, el navegador portàtil pel cotxe via GPS que ens avisa dels radars de la carretera... (Dels cotxes, carreteres, avions, trens, AVE, creuers, podríem omplir les pàgines d'un llibre).

“Hoy las ciencias adelantan...” amb transplants de tot i per tot, cirurgia estètica —rinoplàstia, pits, liposuccions, etc.— operacions de fetus en el ventre de la mare, estudis de l'ADN, clonacions!..., però si agafem un refredat sembla que el món s'acabi.

Nosaltres que som i serem una bona part de la gent gran del segle XXI hem vist canviar moltes coses, n'hem vist d'altres acabades de descobrir, ens queda molt per veure encara i més en veuran aquells que ens venen darrera i que viuran l'arribada de l'any 3000, com nosaltres vam viure la del 2000.

Els que han arribat des del segle XX fins a aquesta primera dècada del segle XXI tal vegada hauran viscut de prop la guerra, molt més de prop la postguerra, han treballat dur i seguit, en unes condicions en què la màquina ni de bon tros ho feia tot: pagesos llaurant amb l'animal; pescadors que s'aventuren en la mar sense més referència científica que l'experiència de les senyes i els enganxadors; bastaixos de ribera o estibadors del port que refiaven en les seves pròpies forces per descarregar un vaixell; paletes i manobres de pic i pala en bastides de taulons, cordes i corrioles; obrers de fàbriques i indústries o administratius d'oficines sinistres amb horaris interminables i sous infinitesimals; agents comercials que havien de ronda la ceca, la Meca i la vall d'Andorra per obtenir una bona comissió de les comandes dels seus clients...; de ben segur que la majoria no tenia estudis secundaris, ni estudis superiors, però amb aquestes feines no hi havia atur, i si en algun lloc la cosa es posava negra, sempre quedava la solució de fer les maletes i emigrar, amb una sabata i una espadrenya, a “fer les Amèriques” o cap a França, Bèlgica, Suïssa o Alemanya falta gent, on et rebien amb els braços oberts, et feien treballar com una mula, però et guanyaves un bon sou, podies estalviar i, passats una bona pila d'anys, perquè allò no era anar a “fer les Amèriques”, tornaves amb alguns possibles

per a seguir treballant i vivint més o menys decentment a casa teva, que la terra sempre tira molt.

La gent gran de la segona meitat del segle XXI, els que van una o dues passes darrera —o davant, segons es miri— d'aquesta generació que acabo d'esmentar, la joventut dels estudis de l'«ESO», els “mòduls” i els “crèdits de lliure elecció”, els que ara tenen entre 20 o 30 anys, els que encara viuen a casa dels pares, —i potser hi viuran fins que els pares marxin i els deixin sols—, aquests són els que, de moment no han pogut o no han sabut independitzar-se; els que s'han trobat amb el fantasma de l'atur, una nova disfressa del genet de la fam, i enlloc d'agafar la maleta i, com aquells, emigrar amb una sabata i una espadenya —perquè hem de dir que en aquest món globalitzat arreu estan pitjor que nosaltres—, a l'hora de buscar feina i treballar del que sigui, volen començar la casa pel terrat, com el tinent que demanava ja el sou de general; sovint no els hi fa el pes —i potser tenen raó!— entrar a formar part d'això que en diuen “milleuristes” —els que “només” guanyen uns 1.000 euros al mes—, perquè quan se'ls hi presenta una feina el primer que pregunten és el sou, l'horari i els dies de festa o de vacances, de manera que a hores d'ara en determinats sectors del nostre país es pot dir que només treballen els estrangers i alguns pobres estudiants, temporers o no, amb els mateixos sous escombraria.

La situació laboral d'aquells treballadors de la segona meitat del segle XX en el decurs del temps ha anat també variant; és cert que potser pagesos, pescadors i paletes han de seguir patint igualment en les seves feines les inclemències meteorològiques, que pagesos i pescadors segueixen reclamant preus més alts pels seus productes, que gairebé tots els treballadors segueixen també posant el crit al cel quan veuen les diferències de sous entre els que manen o els intermediaris i els que fan la feina, però no és menys cert que altra cosa és per a un pagès llaurar amb un tractor i regar amb aigua d'un pou mitjançant una bomba elèctrica submergible; ben diferent és la pesquera amb una barca farcida d'instruments —pilot automàtic, sonar, radar, radio... i amb un motor de no sé quants cavalls; que no hi ha estibador que carregui un sac a les espatlles perquè la feina dura la fan les grues, les cintes transportadores o els anomenats “toros” i els seus sous no deixen de ser envejables; que els paletes i manobres amb el “boom” urbanístic i immobiliari “han fet les Amèriques” sense sortir de casa i sense el mateix esforç d'abans gràcies a les formigoneres, els encofrats, les bastides metàl·liques i les grues —“plomes”— que despunten arreu del paisatge urbà; que els comercials sovint ja no han de gastar les soles de les sabates trepitjant els carrers perquè acostumen a fer servir el vehicle de l'empresa; i que tots ells —pagesos, pescadors, estibadors, paletes i manobres, i “comercials”, plegats amb obrers i administratius han millorat sensiblement algunes de les seves condicions laborals gràcies a les organitzacions sindicals que defensen els interessos —els “seus”?— davant l'autoritat que regula preus i salaris, una autoritat que sovint ningú sap on para perquè cada vegada està més lluny del lloc de treball —ara, però, veurem què passa amb això que amb

l'eufemisme del “políticament correcte” s'anomena desacceleració més o menys accelerada, per no dir el nom clar i català de crisi—.

Fins aquí hem tocat alguns dels aspectes més delicats i controvertits, els més difícils de mesurar, perquè aquí i ara no hem de tractar dels recursos escolars, ni dels higiènics o sanitaris, ni de les condicions i circumstàncies laborals, economia, preus i salaris inclosos; aquí i ara, cal agafar per les banyes la qüestió dels valors que impregnaran la societat del segle XXI de la que una bona part som i seran la gent gran, uns valors, però, que ja venen condicionats per una escola i uns estudis anteriors amb uns idearis educatius i una funció o objectiu pedagògic en els que el menys important haurà estat el fer persones, homes i dones de cara i ulls.

Avui bona part dels joves, els que seran la gent gran del segle XXI, com hem dit abans, potser sí que estan més instruïts en algunes coses, i això no vol dir que tinguin una preparació millor per a fer front a determinades circumstàncies que no podem preveure.

Ull amb l'anomenada “Llei de la dependència”!

El que sí sabem és que avui sols morim a casa si fem nosa a l'hospital. La mort no ens resulta “políticament correcte”, d'aquí que proliferen els tanatoris per a treure'ns els morts de casa i encara si ens quedem en una “casa” fins a aquell moment “crític” però inexorablement real és perquè abans han anat proliferant també les residències per a la gent gran, que és una manera civilitzada d'aplicar a la nostra cultura una tradició que fa bastants anys ja vaig descobrir al cinema: la vella pel·lícula es deia “Los dientes del diablo” i estava protagonitzada per l'Anthony Queen, que feia un paper d'esquimal, i el Peter O'Toole, en el paper d'un sacerdot missioner; la trama o l'argument amagava una mena de documental sobre la vida dels esquimals i girava entorn el problema de la presència del sacerdot missioner que volia evangelitzar una família d'esquimals amb la problemàtica que suposava adaptar-se a un dels seus costums d'hospitalitat i acollida d'un foraster consistent en fer l'honor, absolutament necessari en aquelles latituds gèlides, d'acceptar com a present la dona de l'esquimal per a escalfar-li el llit; el rebuig porta l'esquimal a matar el missioner; però el tret que em va produir llavors un fort impacte fou un altre dels costums: l'àvia de la família esquimal que convivia amb ells en la vivenda de gel —l'«iglu»—, en veure que arribaven els seus darrers dies, marxava de la casa per abandonar-se a una mort més profitosa pels seus familiars.

Avui les nostres famílies ja no són patriarcals, no vivim plegats besavis, avis, pares, fills i nets; els pisos són molt petits i no donen cabuda a tantes generacions; els que tenen possibles, amb la pensió i els estalvis poden permetre's el luxe d'anar a morir a una residència per a la gent gran, com he esmentat abans; alguns opten per mantenir-se contracorrent en el pis, amb els inconvenients i dificultats que comporta el seu manteniment —el del pis i el dels propis estadants, inquilins, llogaters o propietaris: les qüestions econòmiques sovint són bàsiques però a aquestes s'hi afegeixen situacions de “moobing” o la solució d'aquesta “hipoteca inversa” que les entitats financeres ofereixen com la panacea als nostres mals—.

Resten en el tinter d'aquestes darreres reflexions tota la llista de valors que semblen naufragar en les aigües d'aquests primers anys del segle XXI.

Heus ací quatre eixos de valors:

— Dignitat, amb respecte, amabilitat, compassió, autoestima...

— Coneixement, amb iniciativa, curiositat, diàleg, humor...

— Bellesa, amb sensibilitat, creativitat, estètica (“Sense estètica no hi pot haver ètica”)...

— Amor, amb bondat, justícia, honradesa, amicitat, pau, ètica (“Sense ètica, no hi pot haver estètica”)... (Perquè li diuen “amor” quan volen dir “sexex”?).

Sense ànim de ser catastrofista molts de nosaltres ens preguntem què s'ha fet d'aquell respecte a la gent gran?, on està el reconeixement de l'experiència?, n'hi ha prou amb decretar una llei que reguli els drets pels que estan en una situació de dependència? La gent gran del segle XXI cobrarà la pensió? L'Estat afavoreix l'estalvi o ens aboca a un consumisme forassenyat? Tindrà la gent gran del segle XXI del nostre país una llei de transmissions justa que obliidi l'afany recaptador i que reconegui l'esforç que ha suposat aconseguir un patrimoni guanyat amb la suor del front?

Els dubtes m'envaeixen a l'hora de fer prediccions. Ja us he dit que jo no sóc endevinaire, però cal preparar la gent gran dels segle XXI.

L'economia ens pot fer més rics, però la cultura, entesa com a transmissió de coneixements i de valors, és l'única cosa que pot canviar la societat i fer un futur millor, d'aquí que la cultura sigui prioritària perquè deixem de ser clients i criatures rutinàries d'aquell consumisme forassenyat per a esdevenir ciutadans de veritat, criatures de la imaginació i la creació, perquè també hi ha coses que no es poden comprar amb diners.

“Amb diners podem comprar plaer, però no amor.

Podem comprar espectacle, però no alegria.

Podem comprar un esclau, però no un amic.

Podem comprar una casa, però no la llar.

Podem comprar aliments, però no gana.

Podem comprar medicines, però no salut.

Podem comprar diplomes, però no cultura.

Podem comprar tranquil·litzants, però no pau.

Podem comprar títols, però no honradesa.

Podem comprar benestar, però no felicitat.

Podem comprar la terra, però no el cel.

*Amb diners podem tenir coses i passar-ho bé (a estones),
però no podem ser feliços (sempre).”*

Deia que no voldria ser catastrofista, entre d'altres raons perquè, d'una banda, com a professor d'Història, sempre aprenent, he vist que ben pocs dels que van viure el tombant del segle XIX al segle XX podien preveure aquella Guerra Civil i encara menys els que la van patir i se'n sortiren podien imaginar després de la llarga postguerra l'estat de benestar en què hem viscut darrera-

ment i ara per ara vivim avui; d'altra banda, com a coordinador de les Aules d'Extensió Universitària per a la Gent Gran de la Universitat Rovira i Virgili, sóc testimoni directe que sense massa diners —malgrat que malauradament en facin falta— la nostra gent gran també sap gaudir de més d'un espectacle, troba casa seva en les aules obertes per la Universitat on rep aliments culturals i acadèmics, medicines espirituals i tranquil·litzants, títols, diplomes i benestar... de manera que, en definitiva, la nostra gent gran troba o retroba a les nostres aules l'alegria, l'amistat, una llar, ganes de saber, salut —si més no espiritual—, cultura, pau i serenor, felicitat i, sobretot, s'ho passa bé.

“Allò que no creix és mort, i créixer és canviar, créixer és viure”, però hi ha distintes formes de créixer i no sempre paga la pena canviar.

Amb l'esperança d'esvaïr les negres nuvolades d'un futur incert, de ben segur que la gent gran del segle XXI amb el vostre exemple i la vostra experiència trobarà també l'amor, l'alegria de viure, l'amistat, una llar, gana —aquestes ganes d'aprendre cada dia una cosa és—, salut, cultura, pau, honradesa, felicitat i, si més no, un bacinet de cel (per sempre).

Ara és l'hora també de desmentir una altra famosa màxima de J. P. Richter: **“La vellesa no és trista perquè cessin les alegries, sinó perquè s'acaben les esperances”**, de manera que nosaltres podem obrir, paradoxalment, grans esperances per a la vellesa, perquè la nostra gent gran pot a més cloure l'obra mestra de les seves vides i omplir aquells buits de “plaer-saber” referits més amunt i que per diverses circumstàncies varen veure passar de llarg en el seu moment.

Joia i plaer de saber sols pel saber, esperant-ho tot, quan ja quasi no s'espera res.

El filòsof xinès Confuci deia: *“Ara, als meus setanta anys, puc seguir a la fi els impulsos del meu cor”*.

Amb la meua humil xerrada tinc conscientment la creença que és una bona manera de recuperar la més alta dignitat del coneixement de la cultura i la ciència en l'**oci amb dignitat**.

Una vegada preguntaren al filòsof Anístenes què era el que li feia més por en la vida: la ignorància o la mendicitat. El més auster dels deixebles de Sòcrates es va decantar per la ignorància, argumentant que la mendicitat tenia remei parant la mà i, en canvi, la ignorància comportava una mendicitat major: l'esclavatge de l'ànima.

Si d'alguna cosa hem d'estar prou contents és d'estar col·laborant, treballant plegats, col·laborant a fer oci amb dignitat, el que, fins i tot en llatí, diu el lema que envolta l'escut de la nostra Universitat Rovira i Virgili: **Sapientiae liberi. Libertati sapientes** —el saber ens fa lliures i la llibertat ens fa savis— o, si voleu, d'haver contribuït, si més no una miqueta, amb l'aliment de la veritat que, en paraules de Jesús, també ens fa lliures.

Josep M. Sabaté i Bosch

3. Concurs creatiu. Curs 2013-2014. Poema lliure

Durant el curs 2013-2014 el Consell Social de la URV convocà el Primer Concurs Creatiu de les Aules de la Gent Gran, en el qual podien presentar-se les persones matriculades a les Aules d'Extensió Universitària de la Gent Gran durant aquell curs. Adjunto el programa explicatiu de la normativa per participar totes les Aules de la Gent Gran al primer concurs de poesia lliure sobre poemes de vellesa.

El veredicté es donà a conèixer en l'acte d'inauguració del curs 2014-2015 de totes les Aules de Tarragona i les Terres de l'Ebre, que per rotació preceptiva, es va realitzar al nostre poble, Constantí.

El Jurat establert per avaluar totes les poesies presentades va considerar i aprovar concedir el primer Premi a la Sra. Maria López Cortés, de l'Aula de Cambrils, amb el següent tema :

Ens ha deixat

*La meva amiga ha marxat,
i molt trista m'ha deixat,
en aquelles estones tan alegres
que juntes vàrem passar.*

*T'agradava tant el ball,
que tu mateixa feies la música
que anaves taral·lejant,
en la cançó del jubilat
que a Benidorm vas comprar,
en aquelles endevinalles i acudits
que bons moments
com rèiem satisfetes.*

*A tu no et calia escriure poesia,
la gravaves dins del cap,
donava gust com parlaves
del present i del passat.*

*Jo de poesia no en sabré mai tant,
la meva ment no és tan privilegiada
la poesia s'ha de saber expressar.*

*Perquè és amor, és pena, és alegria,
és esperança, és enyorança,
és dolor d'un passat llunyà,
d'un present vivent,
i d'un futur que desitges*

*que sigui més agradable.
I al final amb paciència,
i confiança, el futur esperarem
que sigui molt agradable.*

*Amiga, no t'oblidaré
i sempre et tindré present,
recordant aquells moments
que queden dins de la ment.*

*Maria López Cortés
Abril de 2014*

També rebé un premi especial pels mèrits contrets al llarg de la seva dilatada vida com a poetessa la Sra. Ramona Marrugat Vidal, de l'Aula de Reus, amb la seva poesia titulada:

L'escalada

*Pugem, a poc a poc, els graons
per escalar l'alta muntanya
no miris mai enrere, tira endavant,
des del cim podrem contemplar*

*els anys que hem fet en l'escalada
i reveure el bell paisatge d'antany
que molt enrere hem deixat.*

*Pels camins de la memòria
he trobat la meua vida juvenil
que un tímid rossinyol allí cantava
des d'un brancatge, tot refilant,
en el caliu daurat de la vesprada.*

*Plançons d'esperança dintre el cor
i l'aroma de les flors boscanes
que invadeixen el nostre esperit
rejoventint la nostra ànima
per continuar el caminal
ple de llum i d'esperança.*

*Durant la nostra escalada
fem memòria del passat
jornades de joia intensa
i fins al cim poder arribar.*

I tots els bells paisatges recordar.

És molt bonica, i més pels que ens agrada la muntanya, per l'al·legoria que en fa!

L'acte d'entrega als guardonats el presidí el Magnífic Rector Dr. Josep Anton Ferré, ja que l'efemèride així s'ho mereixia.

La lectura de les dues poesies guardonades la feu el poeta Tarragoní Sr. Jordi Salvà.

La nostra Aula va invitar a tots els seus inscrits a participar-hi, dintre del termini establert, esperant que dues o tres persones hi participarien. Fetes les oportunes indagacions, i davant el resultat negatiu obtingut, vaig creure convenient de fer-ho jo, perquè no quedés la nostra Aula sense participant.

Aquestes poesies crec poden interessar la nostra gent, en el benentès que tota col·laboració sempre és benefactora.

També crec adient incloure la meva incursió al tema poètic, pel simple fet d'haver-hi participat:

Àvia - avi

*Universitat i Gent Gran
un binomi que no defalleix.
Fan una tasca important:
ciència, cultura i salut.*

*De joves no pogueren fer-ho,
mai és tard per aconseguir-ho.
La guerra truncà l'esperança.
Ja és hora de restituir-ho.*

*Gent Gran que suavitza
allunyant els records amargs
d'aquells temps sempre entelats
i que ara queden superats.*

*Honorar la saviesa dels avis
com feia l'antiga Grècia,
voler caure en letargia
als paisatges centralistes.*

*L'intel·lecte dóna vida,
enriquir-lo amb mesura,
per molt estrany que aparenti,
dóna ànims i cordura.*

*Enaltir la Universitat
dóna fe a l'optimisme.
Mitificar la Gent Gran
que defuig del pessimisme.*

*A racons i pobles llunyans
la Universitat hi arriba,
satisfaccions esbalçades,
cultura, que l'entorn mima.*

*Passa de tot la Gent Gran?
No és assenyat asseverar-ho,
ja que minva molt el prestigi
i costa tant conservar-lo!*

*Homenatjar la vellesa
és un deure sempre obligat.
Donar sentit a la tendresa,
conjuga amb eternitat.*

*La vellesa dels vellets
contemplada i admirada,
per molts anys estimada,
per sempre considerada.*

*És un afany compromès
i voluntat indomable
la gent que vingué del camp,
res millor que superar-se.*

*Deixem de banda floritures,
llarga vida ens acompanya
descobrint nous horitzons
caminant, molt saludable.*

*Tota superació motiva,
tota norma és millorable,
tota llei és revisable,
sols l'estima és positiva.*

*Hi ha res més enriquidor
que assereni la voluntat,
que mesuri la saviesa
que no sigui l'adequat?*

*Contemplar la natura,
donar sentit a les petiteses,
recordar-nos del món rural,
arrels que sempre perduren.*

*Immortalitzar la Gent Gran
és un deure universal,
no ens ha de preocupar res,
sols l'alegria de viure cada dia.*

*Versos que a tots ens animen
a preservar molts records
d'infància sense rancors
al clam d'una dolça poesia.*

*Molts de nosaltres som vellets,
seguim el camí que hem traçat.
Sort per haver-hi arribat,
records als avis dedicats.*

*Junts innocència i enveja
fan un binomi explosiu,
lava que desprèn el volcà
sols la saviesa pot pal·liar.*

*Fer pedagogia de l'acte
fa amics de la poesia
records d'un temps de jovenets
acompanyant l'estimada...*

ÀVIA... i AVI

4. Inauguració de totes les aules de la Gent Gran celebrada a Constantí - curs o any 2014-15 Dia 24 d'octubre de 2014

Era la primera vegada que el Magnífic Rector de la URV, Dr. Josep Anton Ferré, escollit recentment en el càrrec per votació, presidia l'acte inaugural que les Aules de la Gent Gran celebra a principis de curs, segons l'agenda, al poble o ciutat escollida per agermanar les diferents sensibilitats de cada comarca. En aquesta ocasió, i d'acord amb la normativa preceptiva, quedà assignat el poble de Constantí.

Foren invitades totes les Aules de la Gent Gran, dues persones de cadascuna d'elles, i no només del Camp de Tarragona, sinó que també es convidaren les de Terres de l'Ebre.

De Tarragona tan sols hi assistiren Reus, Cambrils, el Morell, Valls, Vilaseca, Mont-roig del Camp, Santa Coloma de Queralt, el Vendrell i Falset; i varen faltar Tarragona, Salou i Torredembarra. De le Terres de l'Ebre tampoc no n'hi assistí cap.

L'acte principal va tenir lloc a l'emblemàtica i única Vil·la Romana de Centelles del nostre terme municipal.

La taula que va presidir l'acte va quedar constituïda de la manera següent:

Magnífic Rector de la URV, Doctor Josep Anton Ferré
Il·lustríssim Alcalde de Constantí, Sr. Josep M. Franquès Martí
Coordinadora de les Aules, Dra. M. Isabel Miró Montoliu
Coordinador local, Sr. Josep Franquès Sans
President del Sindicat Agrícola, Sr. Rafael Bergadà Casares
Director del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona, Sr. Francesc Tar-rats i Bou

S'adjunta fotografia il·lustrativa.

D'acord amb l'ordre protocol·lari establert, cada membre de la taula va dis-sertar fent una breu explicació, especialment dedicada al present i al futur de les Aules de la Gent Gran.

Cada generació, vulguem o no, és diferent i, per tant, qualsevol innovació ha de millorar les connotacions establertes, d'acord amb les noves tecnologies i esquemes de família.

Una hora abans de l'acte oficial, es va programar una visita guiada, junta-ment amb la pertinent conferència referent a la Vil·la Romana, a càrrec del Dr. Josep Anton Remolà, conservador del Museu Nacional Arqueològic i gran co-neixedor d'aquesta joia.

Els elogis de tots foren la nota dominant, tant pels seus coneixements com per la forma d'explicar aquest tema palpitant: els dubtes que genera donen peu a opinions diverses sobre el com i quan, totes evidentment respectables, a la vegada que la motivació per descobrir-les genera encara més l'interès dels histo-riadors per ser-ne el guanyador de l'empit.

El grup de Reus, en especial, feia pocs dies que el seu col·lectiu hi havia fet una visita i van remarcar el diferencial de fons i forma en les explicacions i coneixements exposats. Moltes gràcies Sr. Remolà en nom de la nostra Aula de Constantí.

Després de l'acte protocol·lari descrit i ja per finalitzar l'acte i agermanar tots els estaments, persones amb càrrec o sense, foren tots convidats al Res-taurant Mas de Folch, del nostre terme municipal, i així es donà per acabada una jornada plena en tots els àmbits, amb satisfaccions compartides.

ACTE D'INAUGURACIÓ DEL CURS 2014-15 DE LES AULES D'EXTENSIÓ
UNIVERSITÀRIA DE LA GENT GRAN DE LA URV

Constant, 24 d'octubre de 2014
Lloc: Mausoleu de Centelles, Cam de Centelles (Constant)
Hora: 13.00h

Mesa:

<i>esquerra de la sala des de la taula</i>		<i>Preblic assistent</i>		<i>dreta de la sala des de la taula</i>	
Isabel Mir	Francesc Tarrats	Josep M. Franquès i Mart	Josep Anton Ferrer	Josep Franquès	Rafael Bergad
Coordinadora Aules de la Gent Gran	Director	Alcalde	Rector	President Aules de la Gent Gran de Constant	President
Universitat Rovira i Virgili	Museu Nacional Arqueològic de Tarragona	Ajuntament de Constant	Universitat Rovira i Virgili	Universitat Rovira i Virgili	Sindicat Agrícola de Constant

Ordre de l'acte:

1r	El Sr. Josep Anton Ferrer, rector de la Universitat Rovira i Virgili, obre l'acte i dona la benvinguda als presents	1
2n	El rector dona la paraula a la Sra. Isabel Mir, coordinadora de les Aules d'Extensió Universitària de la Gent Gran de la URV	5
3r	El rector dona la paraula al Sr. Rafael Bergad, president del Sindicat Agrícola de Constant	5
4t	El rector dona la paraula al Sr. Francesc Tarrats, director del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona	5
5è	El rector dona la paraula a la Sra. Isabel Mir, coordinadora de les Aules de la Gent Gran, que llegirà el veredict del jurat dels premis de poesia Poema Lliure 2013-2014 i demana als guardats que s'atansin a la taula a recollir el diploma acreditatiu	3
6è	El rector dona la paraula al poeta Jordi Salvat que recitarà els dos poemes guanyadors	10
7è	El rector dona la paraula al Sr. Josep Franquès, president de les Aules d'Extensió Universitària per a la Gent Gran de la URV	5
8è	El rector dona la paraula al Sr. Josep M. Franquès i Mart, alcalde de l'Ajuntament de Constant	5
9è	Paraules del rector tancant l'acte	5

AGRAÏMENTS

D'antuvi fem un reconeixement explícit al Sr. Francesc Tarrats, Director del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona, a qui pertany la conservació de la Vil·la Romana, per haver-nos autoritzat a celebrar-hi una jornada que serà recordada amb orgull. Una meravella en què molts veïns i obrers, en els inicis de les seves excavacions, hi varen col·laborar, com reconeixen els escrits sobre Centcelles.

Als membres del Rectorat presents a l'acte, de manera especial a la Dra. Mar Gutiérrez Colon-Plana, conferenciant en un passat i present, que conserva arrels al nostre poble.

Un detall per al Sr. Potau, una persona discreta que difícilment es veu, però que és essencial, vetllant perquè l'acte sigui ordenat i eficient, com correspon al món universitari. Per molts anys!

A l'Alcalde de Constantí, Sr. Josep M. Franquès Martí, en representació de tot el Consistori, que sense dubtar-ho oferí tots els serveis logístics al seu abast, amb ànim de col·laboració i participació envejable. Hem de repetir que sense l'Ajuntament era impensable una organització tan meritòria.

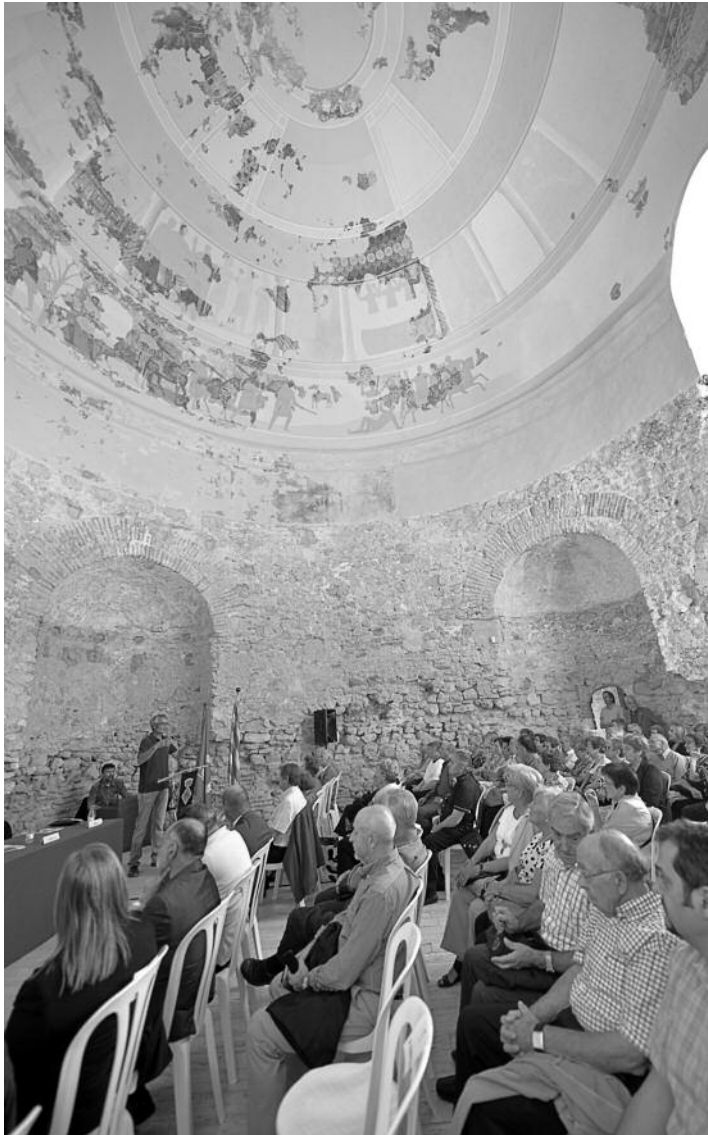
De la Coordinadora general de les Aules, la Dra. M. Isabel Miró Montoliu, hem de manifestar el nostre plàcet per haver-nos escollit per inaugurar el curs, donant vida a totes les activitats que comporta un esdeveniment d'aquesta naturalesa i amb tants compromisos per activar.

Menció especial per al Magnífic Rector de la URV, Dr. Josep Antón Ferré, que amb la seva assistència dignificà totes les Aules presents en l'acte inaugural.

De tots és conegut el que representa ocupar un lloc preeminent en una Universitat amb tantes localitzacions per representar i, el fet que s'ocupi de la Gent Gran, ha constituït un grat descobriment per enaltir una generació de poques possibilitats educatives.

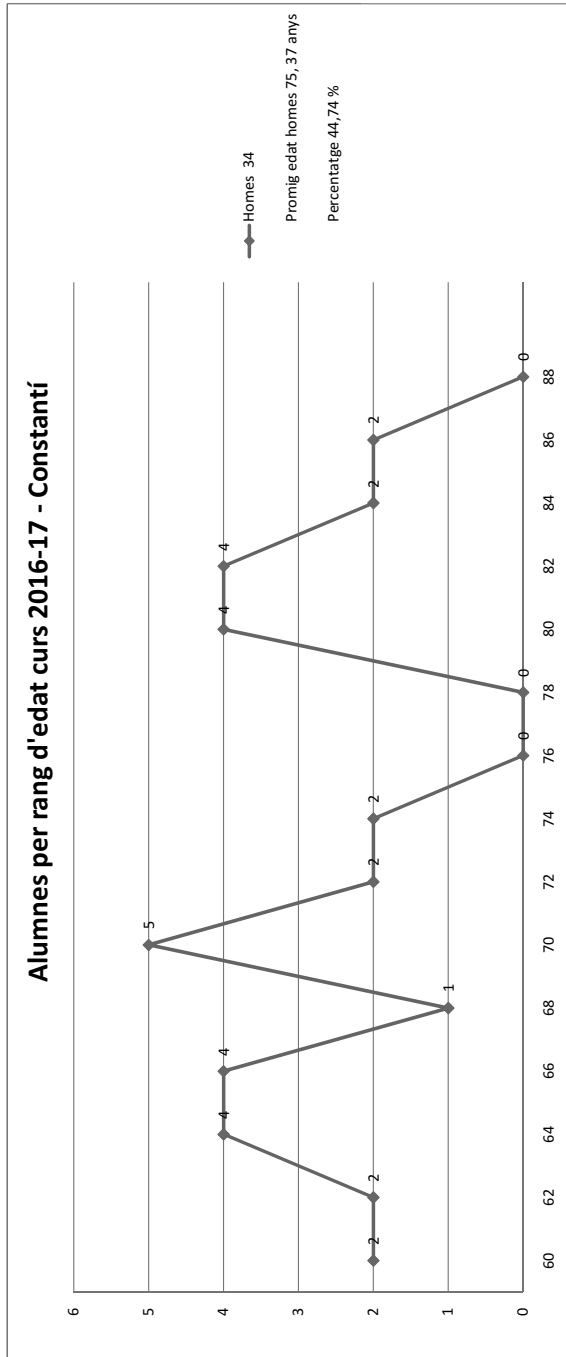
La iniciativa d'activar al conjunt de les Aules mereix l'aprovació i el reconeixement a tan lloable obertura al coneixement de la cultura, ciència i salut.

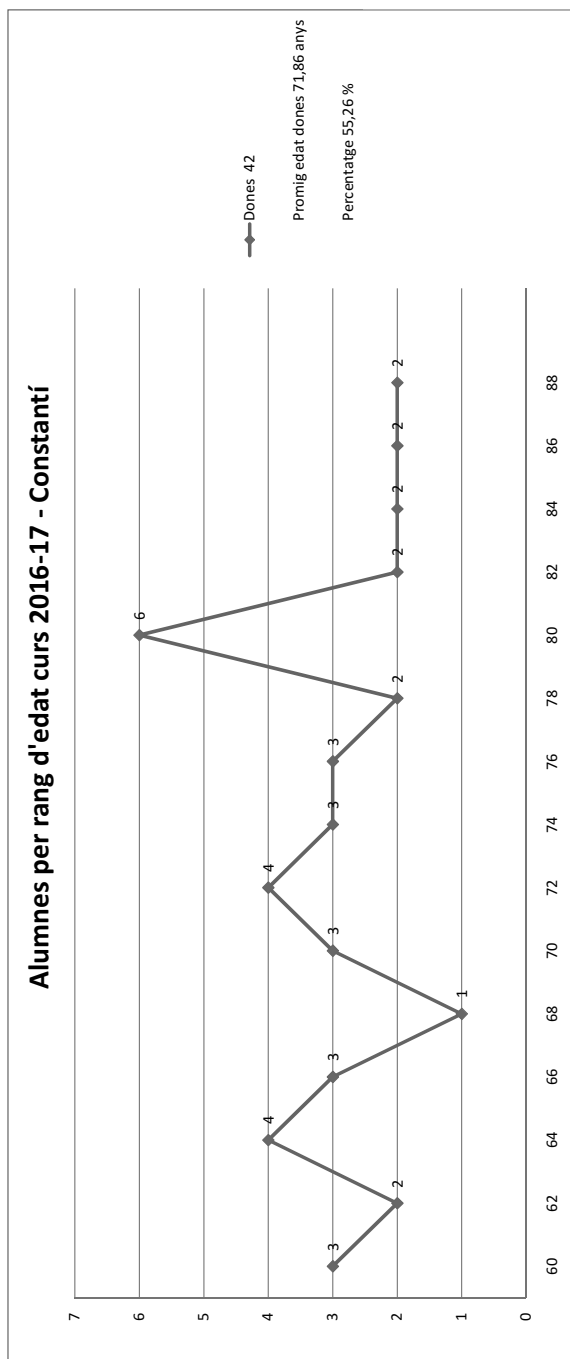
Donem gràcies, finalment, a Repsol S.A. i a l'Ajuntament de nou per la seva meritòria col·laboració.

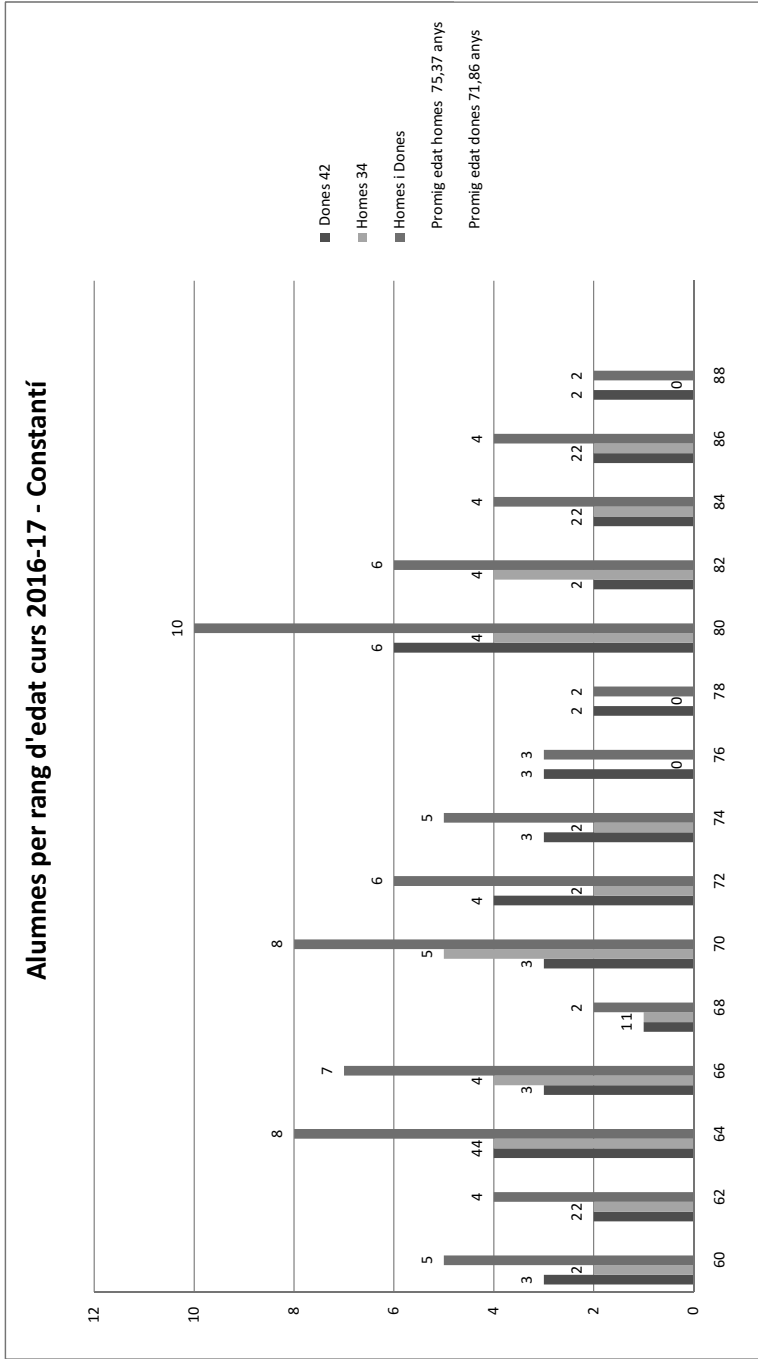

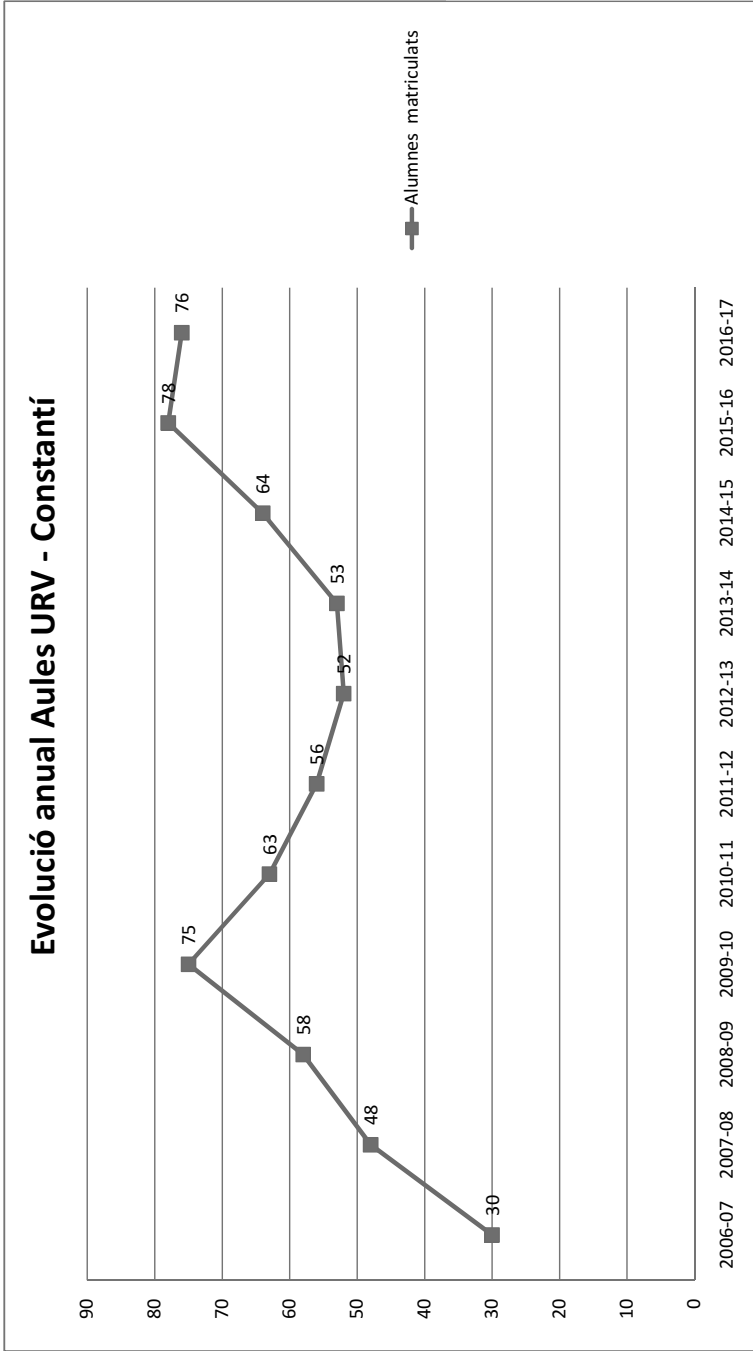

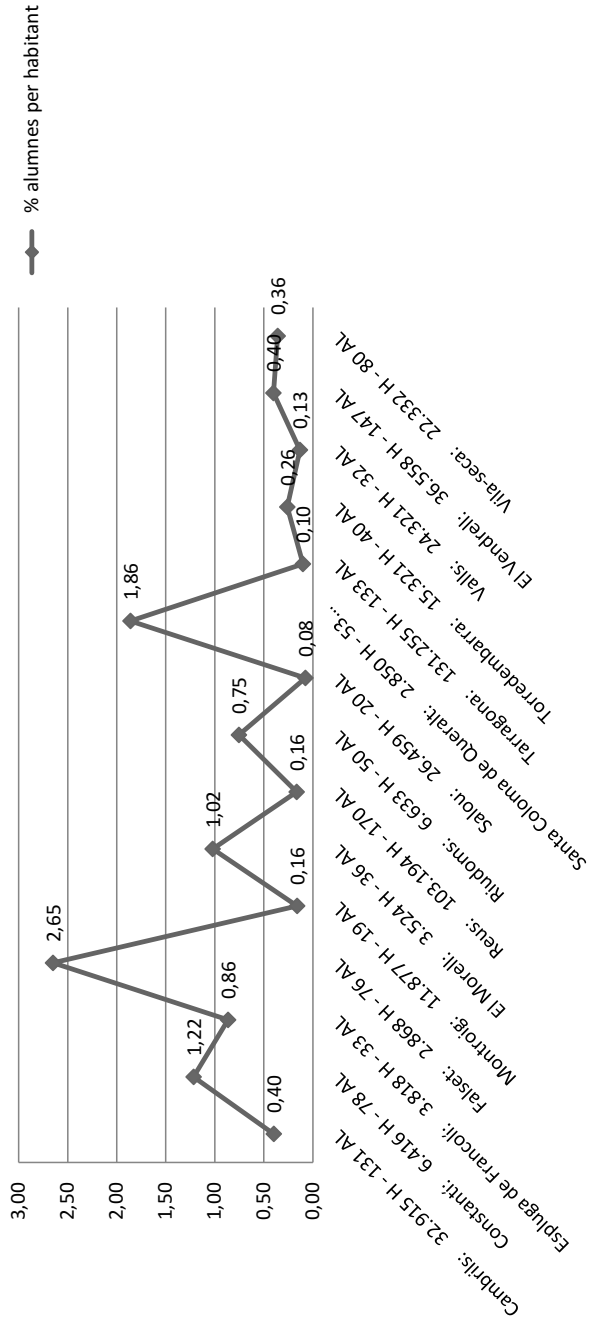

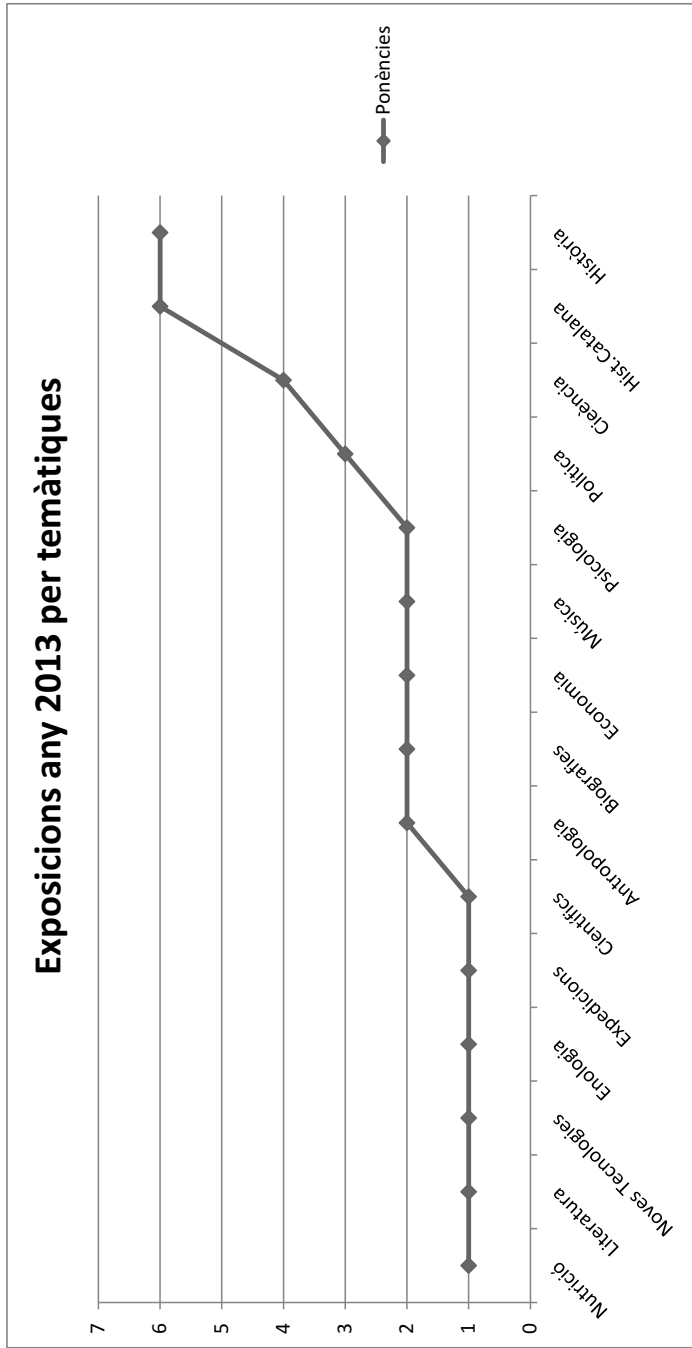

% alumnes per habitant a cada Municipi Curs 2015-16
Aules Gent Gran URV
(zona de Tarragona, exclosa Terres de l'Ebre)
"AULES DE LA GENT GRANT A CONSTANTÍ"

U.R.V. Gent Gran CONSTANTTI

Professor / a	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
Anna Isabel Miró	Les causes de Pere Casaldàliga	La Maternitat d'Elna	Les Festes Jueves	—
Eiles Torres	Habermus papam. Anècdotes i curiositats	1.- Milícies urbanes de 1980 2.- El Monestir de Scala Dei	L'art de viure 120 anys	—
Carme Tomàs	Els grans canvis en l'evolució de la vida	—	—	Neurones mirall i empatia
Agustí Farré	La vaca cega i altres poemes	—	—	—
Jordi Piqué	Els darrers mesos de la guerra civil a Tarragona	—	—	—
Maria Carme Domingo	La Sardana	Erik Satie	1.- De J.S.Bach a F.Schubert 2.- Música espanyola	Gòspel
Òscar Cadiach	Valls - Kenya	Expedició catalana a l'Everest	—	Broad Peak 8.020 m. Vessant inexplorat
Albert Morello	La màgia de la llum	L'evolució explicada amb els gens	—	—
Ramon Palau	Com internet pot millorar les nostres vides	—	—	—
Eva Benet	Higiene i seguretat alimentàries	Alimentació gent gran	Diabetis, mites i errors en l'alimentació	—
Montserrat Flores	Els remences	—	—	—
Maria Adseries	Fortuny amb tot el cor	—	—	—

U.R.V. Gent Gran CONSTANTI

Professor / a	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
Javier Castelo	L'eclipsi que va canviar el concepte de gravetat	Yeti. Recerca d'altres civilitzacions	Les constel·lacions d'Orió (Ossa Major i Ossa Menor)	Kepler i els moviments dels planetes
Carme Aguilar	Alexander Fleming - Penicilina	Alfred Hitchcock - suspens	---	És segura l'aigua que consumim?
Laureano Jiménez	Seguretat indústria química	---	Gestió de residus: escombraries	Energies alternatives. Són la solució?
Josep Fàbregas	La gran guerra de 1793-95	Guerra 1714	---	---
Josep Maria Boqueres	Temple de la Sagrada Família	---	---	---
Josep Ribas	Els vins de Catalunya	Canvi climàtic sobre la vinya	---	---
Jordi Andreu	Bombolles i cracks	Finances en xarxa	Els deu manaments per treure Espanya de la crisi	Economia col·laborativa
Núria Medrano	Boleros	Tangos	---	---
Joaquín Ruiz de Arbulo	El teatre romà a Tàrraco	---	---	---
Nuri Candela	Recordant Jacint Verdaguer	---	Un passeig per la poesia catalana	---
Joan Maria Thomàs	La transició democràtica	Els feixismes a Europa	Hitler, Mussolini i Franco comparats	Cap a on va Catalunya
Celeste Pujol	El meu fill s'ha separat	---	---	Deficiència mental. Veiem les capacitats més enllà de les dificultats

U.R.V. Gent Gran CONSTANÇI

Professor / a	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
Oliver Klein	Canvi climàtic i refugiats	Reformes pendents del nostre sistema durant el segle XX	El futur de l'Estat del Benestar Europeu	Europa entre les diferents cultures internes i la voluntat d'unió
Maria Teresa Franquet	La protecció dels drets d'autor	—	—	—
Josep Maria Sabaté	Carles III	Carles IV	Carles IV La guerra del Francès	Concepte d'Història
Xema Cardona	Són compatibles austeritat i creixement	L'evolució del sistema capitalista: principi a fi	Història de les crisis econòmiques més rellevants	La divertida crisi de l'euro
Fina Anglès	Literatura d'autor de tots	Un passeig amb els sentits	—	—
Jordi Rius Jové	La vida quotidiana a Poblet	La viuda negra espanyola i la duquessa d'Alba	Els Borbons, joies, arracades o pendons	Els Mèdici, exhibicionisme o fastuositat
Sergi Saladí	Riscos energia nuclear	—	Com estudiar i ordenar el paisatge: els catalègs	—
Eduard Boada	Agustí Sardà. Politic republicà	—	—	—
Ramon Arnabat Mata	Bombardejos guerra civil al tarragonès	—	—	La I Guerra Mundial
Jordi Camins	Canvi climàtic a les glaceries dels Pirineus	—	—	—
Joaquima Nolla	Mongòlia. Nou punt de partida	Les flors en el llenguatge poètic	Xipre: una illa entre Orient i Occident	—
Eduard Prats	—	Com fer front al càncer digestiu	Fetge, laboratori prodigiós	El tub digestiu i la intel·ligència

U.R.V. Gent Gran CONSTANTI

Professor / a	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
Elisa Abellán Hernández	—	—	L'ètica aplicada a l'àmbit de les persones grans	—
M. Dolors Aguas Segura	—	—	Prevenció de la fragilitat, estimulació física i mental	El paper protector de l'exercici físic en la prevenció i el tractament del càncer
Meritxell Ferré	—	—	El maig de les dones (Les catalanes a la transició)	—
Albert Oller	—	—	El món de la robòtica al cinema	—
Magda Constantí	—	—	Com descontaminar aigües i sòl amb microorganismes	—
Amco Bohigas	—	—	El Delta de l'Ebre	—
Francesc Roig Q.	—	—	Andreu Nin, traductor i polític oblidat	—
Neus Oliveres	—	—	De mar i cel (Guimerà) a Mar i cel de (Dagoll Degom)	—
Josefa Moron	—	—	El Guernica de Píccasso	L'evolució de Darwin 200 anys després
Edgardo Zeppa	—	—	Com estalviar consum elèctric	—
Ambrós Domingo	—	—	Arguments per creure o no en Déu	Hi ha gerra justa?

U.R.V. Gent Gran CONSTANTI

Professor / a	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
Carme Castillo	—	—	Àvia i Avi, expliqueu-me un conte	—
Dalmy Gascon	—	—	Montsant, riquesa natural i mística	—
Federic Adan	—	—	Les clàusules sòl en la hipoteca	—
Domènec Pascual	—	—	Desmitificar l'endoscopia digestiva	—
Francesc Rodriguez	—	—	El terme municipal de Constantí. De la vil·la Romana a la medieval	—
Jordi Tous	—	—	Quan la crisi canvia els valors i significat social del treball	—
Anna Maria Solé Ramon	—	—	La persona gran com a víctima de delictes en la societat actual	—
Anna Montserrat	—	—	Les paraules viatgeres	—
Maria Joana Virgili	—	—	El món del Cister en general: Poblet, Vallbona i Santes Creus	—
José Luis Paternain	—	—	Detectius i ADN. Història genètica forense	—
Montserrat Jové	—	—	La columna vertebral	—

U.R.V. Gent Gran **CONSTANTÍ**

Professor / a	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
Yolanda Ruiz	-	-	-	Emocions i tercera edat, un camí per recórrer
Margarita Aritzeta	-	-	-	La ciutat de Tarragona en la literatura fantàstica d'Olga Xirinacs
Josep Maria Llorach Garcia	-	-	-	Contacte amb la natura i salut
Anna Isabel Serra Masdeu	-	-	-	1.- Rubens, el pintor de l'exuberància 2.- Tintoretto

CONCURS CREATIU AULES DE LA GENT GRAN **URV/CONSELL SOCIAL**

Enviat 26/5/14

I CONCURS CREATIU curs 2013-14: POEMA LLIURE

BASES DE LA CONVOCATÒRIA

1.- Objecte

L'objecte d'aquest concurs és incentivar als alumnes de les aules perquè ens facin partícips de la seva creativitat, en aquest curs sobre poemes de vellesa.

2.- Requisits per participar-hi

Poden presentar-se al concurs les persones matriculades a les Aules d'Extensió Universitària de la Gent Gran de la Universitat Rovira i Virgili durant el curs 2013-14.

Les propostes s'han de presentar individualment. Cada persona solament pot presentar una sola proposta.

3.- Característiques

El poema pot redactar en castellà o català i ha de ser original i inèdit. L'autor/a és responsable de qualsevol vulneració dels drets de propietat intel·lectual i han d'exonerar la URV de qualsevol responsabilitat.

4.- Presentació de propostes

Les propostes s'han de presentar 3 còpies signades amb un pseudònim i en un sobre tancat posar el vostre nom i aula. Fora del sobre constarà el vostre pseudònim.

5.- Termini i lloc de presentació

Les propostes s'han de presentar com a màxim al SGEU abans de les 13,30 del 29 de maig.

6.- Documentació

Tant les còpies com el sobre amb les vostres dades s'han de presentar dintre d'un altre sobre amb el nom I Concurs creatiu AAGG.

7.- Selecció dels finalistes

El jurat estarà format per un professor de lletres de la URV, un membre delegat pel Consell Social i el/la coordinadora de les AAGG.

El jurat escollirà el guanyador/a i dos finalistes.

El jurat pot declarar desert el concurs.

8.- Premis

El guanyador/a i els dos finalistes rebran de mans del rector o del representant que delegui el títol acreditatiu.

9.- Difusió dels treballs

La URV pot fer difusió dels poemes que entrin a concurs sempre salvaguardant la propietat intel·lectual.

Aules d'Extensió Universitària per a la Gent Gran a Constantí

Programació curs 2017-2018

04/10/2017	"Drets i deures de la gent gran" Jordi Tous Pallarès, vicerector d'Universitat i Societat de la URV
11/10/2017	"La fraseologia de Tarragona: alguna cosa més que anar a tocar ferro" Ramon Marrugat Cuyàs
18/10/2017	"L'error humà, una escola per a la saviesa" Eduard Prats
25/10/2017	"Broad Peak 8020 m, vessant inexplorat" Òscar Cadiach
08/11/2017	"Hàbits alimentaris saludables" Rafael Balazà Roure, professor del Departament de Bioquímica i Biotecnologia de la URV
15/11/2017	"Prevenir el risc cardiovascular. Com s'ha de sortir a caminar" Dolors Aguas
22/11/2017	"La ciència de les coses petites: avenços en la salut i l'energia" Lluís Marsal Garbí, vicerector de Personal Docent i Investigador de la URV
29/11/2017	"Una de lladres i serenos (un dia al torn d'ofici)" Jordi Lloret Garcia
13/12/2017	"L'educació de la dona durant el franquisme" Maria Isabel Miró Montoliu
20/12/2017	"El piano romàntic" Maria Carme Domingo Belando, professora del Departament d'Història i Història de l'Art de la URV
10/01/2018	"Història d'Espanya" Josep Maria Sabaté Bosch
17/01/2018	"Com ens movem? Biomecànica de les extremitats" Montserrat Jové Sans, professora del Departament de Ciències Mèdiques Bàsiques de la URV
24/01/2018	"Les 10 estafes més grans de la història" Jordi Andreu Corbaton, professor del Departament de Gestió d'Empreses de la URV
31/01/2018	"Medicina regenerativa. Medicina de demà" Enric Contreras Barbeta, professor del Departament de Medicina i Cirurgia de la URV
07/02/2018	"Hi ha persones completament dolentes?" Ambrós Domingo Belando
14/02/2018	"Parc natural de Montserrat"

	Josep Maria Llorach Garcia
21/02/2018	"Prevenió del càncer a través de la dieta" Miquel Mulero Abellan, professor del Departament de Bioquímica i Biotecnologia de la URV
28/02/2018	"Destí: paradís fiscal" Xema Cardona
07/03/2018	"Additius alimentaris i etiquetes" Laureano Jiménez Esteller, professor del Departament d'Enginyeria Química de la URV
14/03/2018	"Joan Vinyoli, un poeta al marge de les modes" Joaquima Nolla
21/03/2018	"Els canvis fisiològics de l'edat i la dieta" Núria Taltavull Anglada, professora del Departament de Ciències Mèdiques Bàsiques de la URV
04/04/2018	"L'art de respirar" Núria Ruiz Morillas, professora del Departament de Química Física i Inorgànica de la URV
11/04/2018	"La ciutat de Tarragona en les novel·les de Jordi Tiñena" Margarida Aritzeta Abad, professora del Departament de Filologia Catalana de la URV
18/04/2018	"El futur de la Unió Europea post-Brexit" Oliver Klein Jové, professor del Departament de Dret Públic de la URV
25/04/2018	"Churchill" Joan Maria Thomas Andreu, professor del Departament d'Història i Història de l'Art de la URV
02/05/2018	"La premsa liberal i la Constitució" Josep Fàbregas Roig, professor del Departament d'Història i Història de l'Art de la URV
09/05/2018	"La visió cultural del mar en època moderna" Judith Vidal Bonavila
16/05/2018	"La violència de gènere és cosa de dones?" Neus Oliveres
23/05/2018	"Què cal saber dels antibiòtics?" Farmacèutic comunitari del COFT
30/05/2018	"Com es poden mantenir-se actius en la tercera edat" Yolanda Ruiz Santos, professora del Departament de Psicologia de la URV
06/06/2018	"Amors, flirtejos i embolics que han fet història" Jordi Rius Jové
13/06/2018	"Sorolla, el mag de la llum" Anna Isabel Serra, professora del Departament d'Història i Història de l'Art de la URV